

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
ทศพร น้อมวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสิ่งแวดล้อม)

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

บทคัดย่อ
ของ
ทศพร น้อมวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสิ่งแวดล้อม)
ตุลาคม 2547

ทศพร น้อมวงศ์ (2547). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา-การสอนสิ่งแวดล้อม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เภาใจ, อาจารย์ณัฏฐิกา โตจินดา

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน มีผู้บริหาร จำนวน 201 รูป และครูผู้สอน จำนวน 345 รูปหรือคน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอสพีเอสเอส/ พีซี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าความถี่ และสถิติทดสอบสมมุติฐาน $t - test$ for independent Samples แบบ One - way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.95 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.83 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.98 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48

A STUDY OF OPINIONS ON PROBLEMS AND NEEDS OF THE MANAGEMENT
OF ENVIRONMENTAL EDUCATION OF ADMINISTRATORS AND INSTRUCTORS
OF THE GENERAL EDUCATION ECCLESIASTICAL SCHOOL

AN ABSTRACT
BY
TOSSAPORN NOMWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Secondary Education - Environment
at Srinakharinwirot University
October 2004

Tossaporn Nomwong. (2004). *A Study of Opinions on Problems and Needs of the Management of Environmental Education of Administrators and Instructors of the General Education Ecclesiastical School*. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education - Environment). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist Prof. Dr. Pairoj Boujai, Mrs. Nullika Tojinda.

The purpose of this study was to a study of opinions on problems and needs of the management of environmental education of administrators and instructors of the general education ecclesiastical school. The Sample of this study was 201 administrators and 345 instructors were obtained by stratified random sampling. The instruments used in this study were questionnaires. The data were analyzed by using programmed computer SPSS / PC. The statistics used were percentage, average, standard deviation, frequency and t – test for independent samples and One- way ANOVA were used to test hypotheses.

The results revealed that :

1. Opinions on problems and needs of the management of environmental education of administrators and instructors of the general education ecclesiastical school in the aspect of opinions on environment in total was at the uncertain level. ($\bar{X}$ = 2.95, S.D. = 0.43)

2. Opinions on problems and needs of the management of environmental education of administrators and instructors of the general education ecclesiastical school in the aspect of opinions on curriculum of education in the ecclesiastical school in total was at the uncertain level. ($\bar{X}$ = 2.83 S.D. = 0.33)

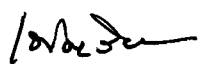
3. Opinions on problems and needs of the management of environmental education of administrators and instructors of the general education ecclesiastical school in the aspect of opinions on environmental education in total was at the uncertain level. ($\bar{X}$ = 2.98 S.D. = 0.48)

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ของ
นายทศพร น้อมวงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสิ่งแวดล้อม)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

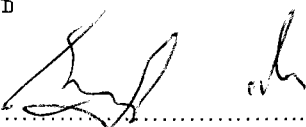

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 14 เดือน ตุลาคมพ.ศ. 2547

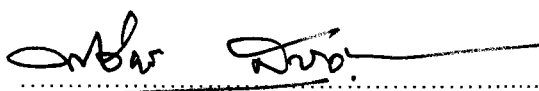
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

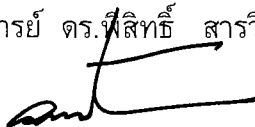
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ณัฏฐิกา โตจินดา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ณัฏฐิกา โตจินดา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และ ข้อแก้ไขต่างๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน พระอริยเมธี ที่รับเป็นผู้เชี่ยวชาญ และให้คำแนะนำในการทำวิจัย และคณาจารย์ในสาขาวิชา การมัธยมศึกษาและเพื่อนๆ สาขาวิชามัธยมศึกษา (การสอนสิ่งแวดลอม) ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อประสิทธิ์ – คุณแม่บุปผา น้อมวงศ์ ผู้ให้ชีวิตและ คอยให้กำลังใจในการเรียนและทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จจุล่งไปด้วยดี

ทศพร น้อมวงศ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรพระปริยัติธรรม.....	7
ความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม.....	7
ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	8
หลักสูตรและโครงสร้างพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	10
ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	15
เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา.....	16
เอกสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	21
เอกสารเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	30
งานวิจัยในประเทศไทย.....	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5 บทย่อ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
บทย่อ.....	63
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	69
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก	76
ประวัติย่อผู้วิจัย	84

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค.....	33
2	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	37
3	ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	40
4	ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	41
5	ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา....	43
6	ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	45
7	ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	46
8	ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา...	48
9	ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	50
10	ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11	ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	53
12	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาค ต่างกัน.....	55
13	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารที่มีวุฒิทาง การศึกษาต่างกัน.....	56
14	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ในด้านการสอนต่างกัน.....	57
15	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ ความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน	58
16	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน	59
17	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและความ ต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน	60
18	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในด้านการสอนต่างกัน.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถและสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การกิจในด้านการผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ สติปัญญา สังคม ร่างกายและ จิตใจ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม จึงถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต (2541 : 75-76) ได้กล่าวว่า การศึกษานั้นมีหน้าที่หลัก 2 ประการ คือ

1. ถ่ายทอดศิลปวิทยา หมายถึง การถ่ายทอด รักษา ส่งเสริมเพิ่มพูนวิชาการและ วิชาชีพ ตลอดจนสืบทอดมรดกวัฒนธรรมทางวิชาการของมนุษย์ ซึ่งมีทั้งภารกิจระยะสั้นและ ระยะยาว

2. การชี้แนะให้รู้จักการดำเนินชีวิตที่เที่ยงมถูกต้องและฝึกฝนพัฒนาดนจนถึงความเป็นคน ที่สมบูรณ์และอธิบายเพิ่มเติมไว้อีกว่า การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ดีมีคุณภาพนั้น จะต้องพัฒนา ที่จิตใจตลอดจนบุคลิกภาพเป็นสำคัญ เพราะจิตใจเป็นฐานของพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรม ทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือเจตนาเป็นไปตามเจตจำนงและสิ่งจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง ถ้าจิตใจได้รับการพัฒนาให้เที่ยงแล้วก็สามารถควบคุมดูแลและนำพฤติกรรมไปในทางที่เที่ยงด้วย (พระธรรมปิฎก. 2540 : 11)

ในการดำรงพระพุทธศาสนาให้วัฒนาสถาพรสืบไปนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้พระและ สามเณรได้ศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก ซึ่งพระปริยัติธรรมแบ่งออกเป็น 3 แผนก คือ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี การศึกษาพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา (ชาเลื่อง วุฒิจันทร์. 2526 : 106)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษา คณะสงฆ์ (พระราชวรมุนี. 2521 : 355) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุ สามเณร ได้มีโอกาสศึกษา สายสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย โดยเทียบกับชั้นมัธยมศึกษาสามัญ จัดหลักสูตรให้มีวิชาที่เหมาะสมแก่ภาวะของพระภิกษุ สามเณร ที่จะศึกษาได้ โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และเป็นวิชาที่จำเป็นแก่งานของพระพุทธศาสนา เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาวินัยพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา (กมล รอดคล้าย. 2532 : 26-27) อันเป็นพื้นฐานการประพฤติปฏิบัติธรรมวินัย ตามควรแก่ ฐานะรูปและ ความสนใจ เป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดแผนการเรียนให้จบในตัวเองได้หรือ เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ มุ่งส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร มีบุคลิกภาพและอาจารย์วัด

อันสมควรแก่สมณเพศ และเปิดโอกาสให้พระภิกษุ สามเณรค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดเฉพาะตน และช่วยให้พระภิกษุ สามเณรมีความรู้ทางคติโลก และคติธรรม สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบันได้ตามควรแก่สมณวิสัย โดยไม่ขัดต่อวินัยสงฆ์ได้ (กรมวิชาการ. 2524 : 1) รวมทั้งเพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุ สามเณร เมื่อเรียนจบแต่ละชั้นย่อมมีความรู้ เป็นเครื่องบริหารรักษาตนขณะบวชอยู่ เมื่อลาสิกขาออกไปย่อมมีความรู้พอควรแก่อัตภาพเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมชาวราช และหากมุ่งหมายจะเรียนให้สูงขึ้นไปในระดับอุดมศึกษาก็ย่อมได้ (กองศาสนศึกษา. 2527 : 142) โดยมีมหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยทั้งสองโดยตรง (กมล รอดคล้าย. 2523 : 27)

จากความเจริญก้าวหน้าของประเทศ นอกจากจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองแล้วยังขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาอีกด้วย การจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม เพื่อให้บุคคลกลายเป็น “กำลังคน” ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคมในสาขาวิชาต่างๆ แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทางด้านวัฒนธรรม ประชากรมีจำนวนมากขึ้น การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ก็เพิ่มขึ้นด้วยเป็นเงาตามตัว โดยที่การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้นั้น มนุษย์คำนึงถึงประโยชน์ของการจัดใช้เพียงด้านเดียว โดยมีได้มีการพิจารณาถึงความเสื่อมโทรมเพราะการเกิดทดแทนไม่ทันของทรัพยากรธรรมชาติเอง อีกทั้งกิจกรรมของมนุษย์และการนำเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยมิได้คำนึงถึงผลเสียและปัญหาที่เกิดขึ้นการขยายของสังคมเมืองและสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ ที่เกิดขึ้นมีผลทำให้สังคมและสิ่งแวดล้อมสับสนเกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้น สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เหล่านี้ อาจถูกนำมาใช้เพิ่มเติมในกิจกรรมมนุษย์ ซึ่งอาจเป็นทั้งในทางที่ดี เป็นสิ่งที่ยอมรับของสังคมหรืออาจจะถูกนำมาใช้ในทางที่ผิด หรือถูกนำมาใช้โดยปราศจากเงื่อนไข ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสียหายต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในลักษณะปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอากาศเป็นพิษ อาหารเป็นพิษ น้ำเสีย เป็นต้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสนใจกับการจัดการศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ทั้งนี้เป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่าสิ่งแวดล้อมศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่สามารถจะช่วยแก้ปัญหาและสร้างเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในระยะยาวได้ แต่การจัดการศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อมจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหา อำนวยการควบคุมการเรียน การสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร จะต้องคอยให้คำแนะนำในด้าน การเรียนการสอนแก่ครู ให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และร่วมปรับปรุงการเรียนการสอนกับครู ตลอดจนการวัดผลประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีการจัดการศึกษาโดยสภาการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นองค์การหลักที่ควบคุมส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรง

ส่วนการบริหารโรงเรียนให้อยู่ในการปกครองของคณะสงฆ์ ปัจจุบันการศึกษาประเภทนี้ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาโดยลำดับ มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กระจายอยู่ตามจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม พระเทพปัญญามุนี (2546 : สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังมีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหลักสูตรวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาถ้าผู้บริหาร ขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารการศึกษา ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาและขาดความชำนาญในด้านการสอน การผลิตสื่อ การใช้สื่อ และการวัดผลประเมินผล เป็นต้น ก็จะไม่ช่วยพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ให้ดำเนินไปในทิศทางที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถและสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

จากหลักการและปัญหาดังกล่าวข้างต้นพบว่าการจัดหลักสูตรและการประเมินผล สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องหลักสูตรของสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งปัจจุบันแบ่งอยู่กับวิชาต่างๆ เช่น วิชาสังคมศึกษา วิชาสุขศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาพระธรรมวินัย จึงทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาและปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้าศึกษาจริงๆ แล้วจะพบว่าวิถีชีวิตของพระสงฆ์และคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา มีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่แล้ว มีปัญหาแต่เพียงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่จะสอนให้บูรณาการกับวิชาต่างๆ ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งจะนำข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้มาเป็นประโยชน์ในการจัดทำหลักสูตร ดำเนินการสอนและการประเมินผลสิ่งแวดล้อมศึกษาต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ และผู้ที่สนใจศึกษาการจัดการศึกษา เพื่อการบริหารวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นเฉพาะในเรื่องการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยจำแนกตาม ภูมิภาค สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ ในด้านการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ซึ่งหมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณ์ในตำแหน่งและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จากทั่วประเทศ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2546 มีทั้งหมด 414 โรงเรียน (กองพุทธศาสนศึกษา. 2546) รวมประชากรทั้งหมด 3,779 รูปหรือคน คือ เป็นผู้บริหาร 414 รูป เป็นครูผู้สอน 3,365 รูปหรือคน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303) ได้ผู้บริหาร จำนวน 201 รูป และครูผู้สอน จำนวน 345 รูปหรือคน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ภูมิภาค จำแนกเป็น

3.1.1.1 ภาคกลาง

3.1.1.2 ภาคใต้

3.1.1.3 ภาคเหนือ

3.1.1.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1.1.5 ภาคตะวันออก

3.1.2 สถานภาพ จำแนกเป็น

3.1.2.1 เป็นบรรพชิต

3.1.2.2 เป็นคฤหัสถ์

3.1.3 วุฒิทางการศึกษา

3.1.3.1 ปริญญาตรี

3.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็น

3.1.4.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.4.2 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา ความต้องการ ในการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการจัดการศึกษา วิธีการสอน สื่อการสอน เกี่ยวกับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในการวิจัยนี้ศึกษาได้โดยแบบสอบถามแบบเลือกตอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกเฉพาะตัวของบุคคลที่มีปรับปรุงการจัดการศึกษา วิธีการสอน สื่อการสอน เกี่ยวกับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้บริหาร หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา มีวุฒิทางพระปริยัติธรรมไม่ต่ำกว่าชั้นเปรียญธรรม 4 ประโยค มีพรรษา 5 ปีขึ้นไป ทำหน้าที่ครูใหญ่และต้องประจำอยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลาทำการที่โรงเรียนเปิดทำการสอน

ผู้สอน หมายถึง บรรพชิตหรือคฤหัสถ์ อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ที่ได้รับใบแต่งตั้งให้เป็นผู้สอนจากกรมการศาสนา ซึ่งในวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากผู้สอน 2 กลุ่ม คือ ผู้สอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดภาษาบาลี และผู้สอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดวิชาสามัญ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนาโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความเห็นชอบของคณะสงฆ์ที่ให้การศึกษากแก่ พระภิกษุ สามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

การจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อม

หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการมุ่งสร้างความรู้ ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
4. ผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
5. ผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
6. ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน
7. ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาตามลำดับหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรพระปริยัติธรรม
 - 1.1 ความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม
 - 1.2 ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
 - 1.3 หลักสูตรและโครงสร้างพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
 - 1.4 ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
2. เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
3. เอกสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. เอกสารเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรพระปริยัติธรรม

1.1 ความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม

การศึกษาของสงฆ์ในสมัยพุทธกาล เมื่อบุคคลเข้ามาบวชในพุทธศาสนา มักได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีแล้วตามลัทธิศาสนาในสมัยนั้นเป็นต้นว่า เรียนจบไตรเพท หรือความรู้ 3 อย่าง ตามลัทธิดั้งเดิมของพราหมณ์ ได้แก่ ฤคเวท ยชุรเวท และสามเวท ซึ่งต่อมาได้เพิ่มอาถรรพเวทอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น การศึกษาของสงฆ์ในสมัยพระพุทธองค์ทรงมีพระชนม์ชีพมี 2 ประการ คือ คันถธุระ เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และวิปัสสนาธุระ ซึ่งเป็นการศึกษาพระกรรมฐานอันเป็นอุบายฝึกหัดจิตใจคนให้สะอาดผ่องแผ้วปราศจากกิเลสทั้งมวล

ครั้นเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทย พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัยถึงปัจจุบัน ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นองค์อุปถัมภ์ ทรงมีศรัทธาอย่างแรงกล้า และทรงส่งเสริมการเรียนรู้พระปริยัติธรรม บางพระองค์ทรงอุปสมบทในบวรพระพุทธศาสนาและทรงเชี่ยวชาญในภาษาบาลี เช่น พระมหาธรรมราชาลิไทยแห่งกรุงสุโขทัย และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การที่พระมหากษัตริย์ทรงสนับสนุนให้พระภิกษุ สามเณร ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมถือได้ว่าเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง

พระพุทธศาสนามีองค์ประกอบทางการศึกษา 3 ประการ คือปริยัติ ปฏิบัติและปฏิเวธ การศึกษาพระปริยัติเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียน พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการเรียนทั้งภาษาบาลีและคัมภีร์พระไตรปิฎก ซึ่งเรียกว่า การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี และการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรมในอดีตมิได้จัดเป็นรูปโรงเรียนแต่จัดสอนกันเองภายในวัด วัดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยถือเป็นกิจของสงฆ์อย่างหนึ่งที่จะต้องเล่าเรียนพระธรรมวินัย คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและมีการทดสอบความรู้ว่าพระภิกษุ สามเณร มีความรู้ในพระธรรมวินัยมากน้อยเพียงใด จนถึงปี 2484 ได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการจัดศาสนศึกษา และระเบียบนี้ได้มีการปรับปรุงหลายครั้งโดยปัจจุบันใช้ระเบียบฉบับปี พ.ศ. 2494

1.2 ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีและแผนกธรรมเป็นการศึกษาหลักของพระภิกษุ สามเณร หรือเป็นศาสนศึกษาที่จะดำรงพระพุทธศาสนาให้วัฒนาสถาพรสืบไป ส่วนการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ นั้น เป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมควบไปกับการเรียนวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ (พระราชวรณีย์. 2521 : 355)

การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระภิกษุ สามเณร ตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัยจนถึงรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนอาศัยวัดเป็นสถานศึกษา มีเจ้าอาวาสหรือพระภิกษุเป็นผู้สอน และเด็ก ๆ ก็ได้อาศัยวัดเพื่อการเรียน เขียน อ่าน ดังนั้น วัดจึงเป็นศูนย์กลางของการสร้างภูมิปัญญาในสมัยนั้นให้แก่เหล่ากุลบุตร

สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี บ้านเมืองเข้าสู่ยุคแห่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของชาติตะวันตก พระองค์จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง โรงเรียนขึ้นที่ วัดมหรณพาราม เพื่อให้การศึกษาแก่กุลบุตรธิดา ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแบ่งแยก การศึกษาระหว่างราษฎรกับสงฆ์ และเป็นยุคเริ่มต้นของการศึกษาในระบบโรงเรียนในด้าน การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระภิกษุ สามเณร ได้โปรดให้ย้ายที่ราชบัณฑิตยสถานพระปริยัติธรรม แก่พระภิกษุ สามเณร จากในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ออกมาจัดตั้งเป็นสถาบันการศึกษาระดับ วิทยาลัยของสงฆ์ขึ้นที่วัดมหาธาตุ เมื่อ พ.ศ. 2432 ขนานนามว่า “มหาธาตุวิทยาลัย” และปี พ.ศ. 2436 ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานที่เล่าเรียนของสงฆ์ธรรมยุติกนิกายที่วัดบวรนิเวศวิหาร พระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” พอถึง พ.ศ. 2439 พระองค์ได้ทรงเปลี่ยนนามมหาธาตุ วิทยาลัย เป็น “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” (กองการศาสนศึกษา. 2527 : 53)

รัชกาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงประกาศใช้พระราชบัญญัติ ประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาของราษฎรแยกจากการศึกษาของคณะสงฆ์ โดย

สิ้นเชิง อย่างไรก็ตามการศึกษาของพระปริยัติธรรมของพระภิกษุ สามเณร ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัยก็ดำเนินต่อไปโดยยังคงรักษารูปแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลง การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี และแผนกธรรม เรียกว่า โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้

มีการเรียนนักธรรมและความรู้ชั้นมัธยมศึกษาโดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมีพระภิกษุ สามเณร นิยมเรียนกันมาก คณะสงฆ์จึงได้ขยายโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา ไปยังต่างจังหวัด โดยเรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิชาสามัญศึกษา สำนักเรียนวัด ต่อมากระทรวงศึกษาธิการโดยมตีสงฆมนตรี ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในทวีปยุโรป คือชั้นประถมปีที่ 7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้วก็จะได้ประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย เหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้ จึงแพร่หลายออกไปยังต่างจังหวัดอย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษามูลนิธิจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุ สามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากเกินไป แต่ทางคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาทางโลกอยู่ ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวง ซึ่งดำรงตำแหน่งโดยพระธรรมปัญญาบดี ชุตินุร และต่อมาภายหลังดำรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ จึงได้ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่ วิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่า บาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษาและได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับยกเลิกระเบียบของสังฆมนตรี ว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิชาสามัญ สำนักเรียนวัดเสีย และกำหนดให้พระภิกษุ สามเณร เรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่นี้ แต่การณปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีแผนใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะ พระภิกษุ สามเณร ส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียนโดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่ดังกล่าวจึงพากันเข้าชื้อกันเป็นนักเรียนราษฎรของวัด ซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบของกระทรวงบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงระยะนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมาก (กรมการศาสนา.2521:7-9)

ดังนั้น นายอุยธ ฝ้ายคุณวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม และคณะได้เสนอกระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนสมทบในชั้นทวีปยุโรปให้แก่โรงเรียนของพระภิกษุ สามเณร และกระทรวงศึกษาได้ส่งเรื่องมายังกรมการศาสนา ซึ่งกองศาสนาศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของกรมการศาสนาและต่างกรม ลงความเห็นว่าจะจัดตั้งโรงเรียนสนองความต้องการของพระภิกษุ สามเณร ให้ได้เรียนทั้งวิชาทางธรรม และวิชาสามัญควบคู่กันไปโดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงเป็นผู้สอบเองซึ่งในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญขึ้น เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2514 และระเบียบนี้ได้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน

1.3 หลักสูตรและโครงสร้างพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร เมื่อเรียนจบแต่ละชั้น ก็ย่อมได้ความรู้เป็นเครื่องบริหารรักษาตน ในขณะบวชอยู่ เมื่อลาสิกขาบวชออกไปก็ย่อมมีความรู้อันควรแก่อัตภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมฆราวาส และหากมุ่งหมายจะเรียนให้สูงขึ้นไปในชั้นระดับอุดมศึกษาก็ย่อมทำได้ (กองการศึกษา.2527 : 142)

กิตติ ธีรศักดิ์ (2539 : 16-20) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ปีพุทธศักราช 2521 มี 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรวมวิชาทั้งสิ้น ให้ครบ 96 หน่วยการเรียนรู้ โดยแยกเป็นวิชาบังคับ จำนวน 78 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกเสรี จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

วิชาที่เรียนจำแนกเป็น วิชาสามัญ 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และวิชาปริยัติธรรม 4 หมวด ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ และศาสนศิลป์

2. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรวมวิชาทั้งสิ้นให้ครบ 81 หน่วยการเรียนรู้ โดยแยกเป็นวิชาบังคับ จำนวน 42 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาเลือกเสรี จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

วิชาที่เรียนจำแนกเป็น วิชาสามัญ 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และวิชาปริยัติธรรม 4 หมวด ได้แก่ ภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ และศาสนศิลป์

หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน มี 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534 และหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2534 ซึ่งทั้ง 2 หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาในการปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณร มีความรู้และทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญ พระภิกษุสามเณรที่เรียนในแต่หลักสูตรจะต้องลงวิชาเรียนและจำนวนหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้จบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด โดยมีการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2534

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534

หลักการ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจตนเอง
2. เป็นการศึกษาวิชาปริยัติธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมในปัจจุบันได้สะดวก

จุดมุ่งหมาย

- มุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณร มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
1. มีความรู้และทักษะในวิชาพระปริยัติธรรม และวิชาสามัญ
 2. มีนิสัยใฝ่หาความรู้ มีสมณสัญญาเคารพเชื่อฟังปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบสงฆ์
 3. มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
 4. รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ เสริมสร้างสภาพแวดล้อม
 5. มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 6. มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชนและสังคมสืบต่อไป

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับ จำนวน 78 หน่วยการเรียนรู้
 - 1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 72 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ศาสนปฏิบัติ ภาษาบาลี ธรรมวินัย
 - 1.2 วิชาบังคับเลือกจำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาบังคับเลือก สังคมศึกษา
2. วิชาเลือกเสรีจำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ คือ กลุ่มวิชาภาษาไทย – ต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ กลุ่มวิชาพระปริยัติธรรม
3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแก้ปัญหา/กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้และ กิจกรรมอิสระของผู้เรียน
4. กิจกรรมของสงฆ์ ได้แก่ กิจที่พระภิกษุ สามเณร ปฏิบัติเป็นประจำอยู่ในวัด คือ กิจกรรมประจำวัน กิจประจำปักษ์ กิจประจำวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การดำเนินการ

1. จัดให้พระภิกษุ สามเณร เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง
2. จัดประสบการณ์ให้พระภิกษุ สามเณร ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. ส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม และวิชาสามัญควบคู่กันและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
4. จัดให้มีการศึกษาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน
5. จัดการเรียนการสอน เน้นพระปริยัติธรรม ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้
6. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรม ให้สอดคล้องการเสริมสร้างค่านิยม ศีลธรรม เพื่อเป็นศาสนทายาทที่ดี
7. จัดการเรียนการสอน โดยเน้นขบวนการเรียนรู้ ขบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและขบวนการกลุ่ม

เกณฑ์การใช้หลักสูตร

เวลา มัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลา 3 ปี หนึ่งปีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีก

หนึ่งสัปดาห์ต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละ 7 คาบ เวลา คาบละ 50 นาที รวม 35 คาบ

ให้เรียนตามหลักสูตร ต้องเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 32 คาบ มี กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 คาบ กิจกรรมอิสระสัปดาห์ละ 2 คาบ

การประเมินผลการเรียน

ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534 เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. เรียนครบทุกวิชาตามโครงสร้าง 96 หน่วยการเรียนรู้
2. ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ครบวิชาต่าง ๆ
3. มีหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้
4. ในแต่ละภาคเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมสงฆ์ ใช้เวลาร้อยละ 80

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2534

หลักการ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้แสวงหาความรู้ ทางพุทธศาสนาให้แตกฉาน เพื่อการเผยแผ่และการศึกษาต่อ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจวัตรของสงฆ์อย่างถูกต้องและเคร่งครัด
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมาย

มุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณร มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ทักษะในด้านศาสนปฏิบัติและกิจของสงฆ์ตามระเบียบและธรรมเนียม
2. มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมของชาวพุทธ
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
4. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย
5. มีความสำนึกในสมณสัญญา และการเป็นคนไทยร่วมกัน มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
6. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับจำนวน 42 หน่วยการเรียนรู้
 - 1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 36 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา ศาสนปฏิบัติ ภาษาบาลี ธรรมวินัย
 - 1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกเรียนจากรายวิชาบังคับเลือกกลุ่มวิทยาศาสตร์
2. วิชาเลือกเสรี ให้เลือกอย่างน้อย 39 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากวิชาในกลุ่ม วิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาพระปริยัติธรรม
3. กิจกรรม มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน
4. กิจของสงฆ์เป็นกิจที่พระภิกษุ สามเณร ปฏิบัติเป็นประจำอยู่ที่วัด มี 3 ลักษณะ

แนวทางดำเนินการ

1. ให้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ
2. จัดให้ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง
3. จัดการเรียนการสอน ได้ใช้วิธีการทดลองและวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย
4. จัดให้เรียนวิชาพระปริยัติธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันและประพฤติดุปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
5. จัดให้มีการศึกษา ติดตามและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิชาปริยัติธรรมให้นำไปปฏิบัติได้
7. จัดกิจกรรมจัดการเรียนการสอน จัดแทรกการเสริมสร้างค่านิยม และศีลธรรมจรรยา มารยาทเพื่อเป็นศาสนทายาทที่ดี
8. จัดการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุและกระบวนการกลุ่ม

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. เวลาเรียน โดยปกติประมาณ 3 ปี หนึ่งปีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ สามารถเปิดภาคฤดูร้อนได้อีก ตามหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ม.ป.ล. พ.ศ. 2534 เปิดเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน เป็นอย่างน้อย วันละ 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 35 คาบ เรียนตามหลักสูตรสัปดาห์ละ 27 คาบ กิจกรรมพิเศษ 2 คาบ ต่อสัปดาห์

2. การประเมินผลการเรียน ให้ประเมินผลไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2534

3. เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. เรียนครบตามวิชาบังคับ/วิชาเลือก ตามโครงการหลักสูตร 81 หน่วยการเรียน
2. ต้องได้หน่วยการเรียนของวิชาบังคับทั้งหมด
3. ต้องเรียนได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 78 หน่วยการเรียน
4. ในแต่ละภาคเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสงฆ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร และหลักสูตรพระปริยัติธรรมก็เป็นหลักสูตรที่จุดมุ่งหมายของการศึกษาในการปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณร มีความรู้และทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญ พระภิกษุสามเณรที่เรียนในแต่ละหลักสูตรจะต้องลงวิชาเรียนและจำนวนหน่วยการเรียนเพื่อให้จบหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด เมื่อผู้เรียน เรียนจบแต่ละชั้น ก็ย่อมได้ความรู้เป็นเครื่องบริหาร รักษาตนในขณะบวชอยู่ เมื่อลาสิกขาบทออกไปก็

ย่อมมีความรู้ควรแก่อัตภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมชาวาสและหากมุ่งหมายจะเรียนให้สูงขึ้นไปในชั้นระดับอุดมศึกษาก็ย่อมทำได้ ซึ่งไม่แตกต่างจากหลักสูตรที่ใช้เพื่อจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้นั่นเอง

1.4 ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ระบบการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์สงฆ์ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ทั้งนี้ นอกจากสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ อันเป็นองค์กรหลักที่ควบคุมส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์โดยตรงแล้ว ในการบริหารการศึกษาจะฝากไว้กับการบริหารหรือการปกครองของคณะสงฆ์ เจ้าอาวาสจะมีอำนาจในการดำเนินการทั้งปวงของแต่ละวัด ทำให้เกิดปัญหาว่า หากเจ้าสำนักเรียนรูปใดมีใฝ่ใจทางการศึกษา หากสนใจทางด้านการศึกษาการปกครองศาสนาสมบัติหรืออื่น ๆ การศึกษาของสงฆ์ในที่นั้น ๆ ก็พลอยอ่อนตามไปด้วย (กมล รอดคล้าย. 2532 : 38)

สำหรับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. ทางด้านวิชาการ ที่ยังประสบอยู่ก็คือ ตำราเรียนสำหรับพระยังมีไม่เพียงพอแต่ละสถานศึกษาหนังสือยังไม่ครบชุดโดยทั่วไปจะมีเก็บไว้ในห้องสมุดของวัด แล้วพระภิกษุสามเณร เข้าไปหยิบเพื่อใช้เรียน เรียนจบแล้วจึงนำมาคืน การขาดแคลนตำราเรียนนั้นเป็นปัญหาสำคัญยิ่ง (กมล รอดคล้าย. 2532 : 43)

สำหรับอุปกรณ์การเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ และนวัตกรรมในการเรียนการสอน นับเป็นข้ออ่อนด้อยสำคัญของศาสนศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนความรู้ทั้งในการผลิตการใช้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่ยังเน้นความรู้จากตำราและการท่องจำข้อสอบมิใช่การแต่ขึ้นใหม่เพื่อวัดความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความจำ ความรู้ การนำไปประยุกต์ใช้ แต่จะสุมจากเรื่องหรือหน้าใดหน้าหนึ่งหรือหนังสือมาออกข้อสอบทำให้พัฒนาการด้านความคิดไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร (กมล รอดคล้าย. 2532 : 44)

ดังนั้น ผลผลิตด้านวิชาการปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากปัญหาทางด้านคุณภาพ อันได้แก่ ผู้ที่จบศึกษาของสงฆ์มักจะมีโลกทัศน์ที่ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร จากเดิมซึ่งอยู่ในระบบการดำรงชีวิตที่แคบอยู่แล้วการศึกษาก็ยังไม่สามารถเปิดกว้างได้เต็มที่ การวัดผลจากการจำ จึงมิได้พัฒนาทักษะทางความคิดแต่ประการใด

2. ทางด้านบุคคล ผู้สอนมีไม่เพียงพอและความรู้ความชำนาญด้านการสอนมีน้อยปัจจุบันผู้สอนมีอยู่น้อยมาก และยังเป็นผู้เรียนผู้สอนควบคู่กันไป คือเรียนในชั้นเปรียญสูงในขณะที่ทำหน้าที่สอนพระภิกษุ สามเณรในระดับชั้นเปรียญต่ำกว่า นอกจากนี้ครูสอนส่วนใหญ่มักจะอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือเมืองใหญ่ ความเจริญทางด้านศาสนศึกษาในหัวเมืองเล็ก ๆ จึงไม่อาจเจริญก้าวหน้าได้อย่างเต็มที่ (กมล รอดคล้าย. 2532 : 39)

3. ทางด้านธุรการและการเงิน ยังประสบปัญหาในกรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติในการใช้ภาษาไทยดี เช่น การสะกดตัวการ์นต์ วรรคตอน แม้นยาศัพท์ และคำแปลในพจนานุกรมนอกจากนี้ยังต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัว คือมีความละเอียดรอบคอบ สุขุมและรวดเร็ว (วีระศักดิ์ บุตรศรี. 2531 : 85)

4. ทางด้านอาคารสถานที่ สำหรับการศึกษาของสงฆ์มักไม่แน่นอน ส่วนใหญ่อาศัยโบสถ์วิหารหรืออาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในวัด มีเพียงบางวัดเท่านั้นที่มีอาคารเรียนแน่นอน งบประมาณเพื่อการนี้ก็ไม่มีโดยตรง แต่มักจะแบ่งให้กับการบูรณะวัดและพัฒนาวัด (กมล รอดคล้าย. 2532 : 42)

5. ทางด้านการบริหารกิจการนักเรียน คือ ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ และดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญ ไม่มีเวลาทุ่มเทให้นักเรียน และไม่มีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนที่จะคอยช่วยเหลือนักเรียน (สุวิทย์ พรหมทา. 2527 : 111)

6. ทางด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาทรัพยากรไม่พอ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้โดยเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์และการให้บริการแก่ชุมชน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2529 : 1) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่าเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในการจัดการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาต่อ รู้จักวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาอย่างมีระบบ มีความเข้าใจในปัญหาและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาของสังคม รู้จักปรับปรุงตนเองให้เกิดความเหมาะสมที่ดำรง ทำมกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง มีความสามารถและเจตคติที่ดีในการทำงาน มีทักษะในการทำงานอย่างมีระบบ และการทำงานเป็นหมู่คณะ มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศาสนา และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความสามารถในการกีฬา สามารถสืบต่อและพัฒนาประสิทธิภาพอาชีพของบิดามารดาหรืออาชีพอื่นที่กระทำได้ โดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น มีความเป็นพลเมืองดีของชาติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามัคคีกลมเกลียวกันระหว่างคนในชาติ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

นโยบายการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (บรรจง พงศศาสตร์. 2535 : 2) มีดังนี้คือ

1. เพื่อให้ทิศทางการจัดการศึกษา มีความเหมาะสมและทันสมัยขึ้น จึงควรจัดการศึกษาโดยต้องคำนึงถึง

1.1 นักเรียนต้องเป็นศูนย์กลาง

1.2 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี

1.3 โรงเรียนกับชุมชน ต้องไม่แปลกแยกจากกัน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั่วไป เพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องร่วมกันคิด ทำ และแก้ปัญหา

1.4 การบำรุง นิเทศ ติดตามและประเมินผลบุคลากร โดยเน้นการนิเทศกันเองภายในโรงเรียน ซึ่งทางกรมสามัญศึกษาได้พยายามกระจายความสำคัญบทบาทและอำนาจสู่โรงเรียน โดยผู้บริหารต้องเป็นทั้ง 2 บทบาท คือ ผู้บริหาร และผู้นิเทศ ถ้าการปฏิบัตินี้สอดคล้องกัน นักเรียนจะมีคุณภาพที่ดี

2. จัดโรงเรียนให้มีบรรยากาศทางวิชาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เปรียบเสมือนอุทยานความรู้ การจัดบรรยากาศแบ่งเป็น 3 ประเภท คือบรรยากาศทางกายภาพ บรรยากาศทางวิชาการ และการจัดการทางบริหาร ซึ่งทั้ง 3 บรรยากาศ จะส่งผลไปสู่กระบวนการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมไปในทางที่เราต้องการ โดยเน้นว่าทุกโรงเรียนควรจัดห้องนิทรรศการ และพิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนหลังจากที่ได้ที่การเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว ควรใช้ห้องเรียนให้คุ้มค่าไม่ต่ำกว่า 95% โรงฝึกงาน ไม่ต่ำกว่า 75% ของจำนวนห้องเรียน

3. การพัฒนาบุคลากร โดยให้อบรมพัฒนาโดยถ้วนหน้า ซึ่งกรมสามัญศึกษาต้องอาศัยเขตการศึกษา จังหวัด กลุ่มโรงเรียน ศึกษาพิเศษ เป็นแกนกลาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการบำรุงขวัญ เพิ่มประสิทธิภาพให้แก่บุคลากร เพื่อให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นปูชนียบุคคลเป็นที่ศรัทธาแก่คนทั่วไป

4. ส่งเสริมให้เกิดศูนย์สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยจะส่งเสริมตั้งแต่ระดับกรม เขตการศึกษา จังหวัดและกลุ่มโรงเรียน ให้มีศูนย์เพื่อพัฒนา การสอน เพื่อให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นว่าสื่อเป็นเครื่องช่วยสอน ไม่ใช่สอนแทนครูซึ่งควรใช้สื่อมากที่สุดแทนการบรรยาย

หลักการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา (สุวัฒน์ เงินน้ำ. 2535 : 2) ควรคำนึงถึง

1. ความกว้างขวางและเป็นธรรมในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การศึกษาสำหรับคนทุกกลุ่ม
- 1.2 การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง
- 1.3 การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
- 1.4 การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 1.5 การศึกษา ณ ที่ที่อยู่ของตน

2. ความสมดุล คือ

2.1 ความสมดุลระหว่างการเสริมสร้าง ปัญญา คุณธรรม สรรภาพพื้นฐาน กับความรู้และทักษะชีวิต

2.2 สมดุลระหว่างการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา สังคมทันสมัย ภาคอุตสาหกรรมกับสังคมชนบทภาคการเกษตร

2.3 สมดุลระหว่างการเรียนรู้ คุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวัฒนธรรมจากสังคมภายนอก

2.4 สมดุลระหว่างการเรียนรู้ วิทยาการสากลกับภูมิปัญญาพื้นฐานด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งต้องมีความสมดุลและกลมกลืนกัน

3. ความสอดคล้อง

3.1 ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3.2 สอดคล้องกับสภาพ เงื่อนไขและข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคม

3.3 สอดคล้องกับความต้องการ ศักยภาพ และข้อจำกัดของผู้เรียน

3.4 สัมพันธ์กับชุมชนเมืองและชนบท

4. ความหลากหลาย

4.1 หลากหลายในเนื้อหา ความรู้สากล ภาษา ความรู้พื้นบ้าน ฯลฯ

หลักการและความมุ่งหมายในการจัดการมัธยมศึกษาในอนาคต

1. การสร้างความเจริญของทางปัญญา ความคิด จิตใจ คุณธรรมของบุคคล เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ
2. การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและเกื้อกูลซึ่งกันและกันของมนุษย์กับธรรมชาติ
3. การสร้างความสมดุลระหว่าง การก้าวทันความเจริญทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ การรับวัฒนธรรมจากชนบท กับความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. การสร้างสมดุลระหว่าง การพึ่งพาอาศัยกันกับการพึ่งพาตนเอง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก

รูปแบบการจัดการมัธยมศึกษา

การจัดการมัธยมศึกษาจะต้องหลากหลาย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มบุคคล โดยใช้หลักสูตรเป็นแกนกลาง เป็นพื้นฐานและส่วนที่จะเสริมสร้างศักยภาพของบุคคล จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน คือมีวิชาเลือกที่หลากหลายยิ่งขึ้น แต่หัวใจสำคัญคือหลักสูตร ซึ่งจะเน้นกระบวนการเรียนการสอนให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

การจัดการมัธยมศึกษาเพื่ออนาคต อยู่ที่ผู้บริหารจะต้องมีส่วนร่วมในการทำให้การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยใช้ความสามารถในการบริหารหลักสูตร การวัดผล การประเมินผล การนิเทศภายในโดยเน้นการปฏิบัติ ซึ่งหลักการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการได้เน้นการบริหารแบบกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียน (สุวัฒน์ เงินฉ่ำ. 2535 :3) ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร

การบริหารการศึกษาในโรงเรียนนั้น เป็นภารกิจของผู้บริหารซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ และขอบเขตของงานบริหารในโรงเรียนเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ไปใช้ กับครู หรือเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสมอีกด้วยทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดพลังร่วมกันปฏิบัติงานใน โรงเรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทุก ๆ ด้าน (กุชงค์ บุญยรัตนสุนทร. 2533 : 16)

ภิญโญ สาร (2523 : 357) ให้ความเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่จำเป็นต้อง กระทำ ได้แก่

1. งานบริหารงานบุคคล
2. งานบริหารกิจการนักเรียน
3. งานบริหารวิชาการ
4. งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. งานบริหารอาคารสถานที่
6. งานบริหารระบบโรงเรียน
7. งานบริหารธุรการและการเงิน
8. งานประเมินผล

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 59) กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบในงานทุกอย่างในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 งานด้านวิชาการ
 - 1.2 งานด้านธุรการ
 - 1.3 งานด้านกิจการนักเรียน
2. เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียน
3. เป็นผู้ให้เทศหรือให้การแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. เป็นผู้ริเริ่มงานใหม่
5. เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาระดับสูงในโรงเรียน

Anderson และ Van Dyke (1963 : 10-11) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาท ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้นำในการวางหลักสูตร
2. ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีทางการศึกษา โดยเฉพาะทางการมัธยมศึกษาร่วมกับครู

อาจารย์

3. จัดโปรแกรมการเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน
4. บริหารงานบริการ การแนะแนว เพื่อให้ความสะดวกแก่การเรียนการสอน

5. งานเกี่ยวกับการคัดเลือกครู จัดหาครูเข้าสอนในวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการเรียนการสอน

Campbell และคณะ (1972 : 132) ได้แบ่งการบริหารโรงเรียนออกเป็น 6 งาน คือ

1. งานหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารบุคคล
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานสัมพันธ์ชุมชน
6. งานงบประมาณ และธุรการ

สุมิตร คุณากร (2519 : 17) ให้ความเห็นไว้ว่า การบริหารโรงเรียนมีงานสำคัญ 5 ประการ คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคคล
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
5. งานด้านธุรการและการเงิน

งานบริหารทางด้านวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานด้านวิชาการนั้น ภิญโญ สาร (2523 : 436) กล่าวว่า การบริหารงานด้านวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง และการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

กรมสามัญศึกษา (2524 : 36) ได้สรุปงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การวางแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร
2. การจัดชั้นเรียน และการจัดตารางสอนตามแผนการเรียน
3. การจัดครูให้ทำการสอนตามความสามารถ และพื้นฐานการศึกษา
4. ดูแลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
5. การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
6. สร้างการประสานงานกับหน่วยอื่น ๆ เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาดังได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการศึกษา การศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใด กำหนดทิศทางไปทางไหน ตรงตามเป้าประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน ตลอดจนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นหรือไม่ ล้วนขึ้นอยู่กับการบริหารงานทางด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารทั้งสิ้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษา

สิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education) หมายถึงขบวนการที่จะมุ่งพัฒนาประชากรของโลกให้มีความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ความรู้ แรงจูงใจ การยอมรับ และทักษะ เพื่อจะได้นำไปแก้ไขปัญหาคือตนเองและส่วนรวม รวมทั้งแนวทางการป้องกันปัญหาใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น (Stapp และ Cox, 1979 : 352) สำหรับเกษม จันทรักษ์และประพันธ์ โกยสมบูรณ์ (2525 : 7) สรุปไว้คือ สิ่งแวดล้อมศึกษา คือขบวนการให้ความรู้ที่มีระบบแบบแผนในการพัฒนาทักษะ ทักษะคิด และประสบการณ์ ทำให้เกิดความคิดรวบยอดในการคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น ต่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่ง UNESCO (1977 : 4) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า เป็นขบวนการยอมรับคุณค่า และแนวความคิดที่แจ่มชัดในการพัฒนาทักษะและทักษะคิด เพื่อที่จะเข้าใจและพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและชีวภาพ ซึ่งควรจะเกี่ยวข้องในทางปฏิบัติในการตัดสินใจ และสร้างพฤติกรรมเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่ NCERT (1981 : 2) กล่าวไว้ว่า สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นขบวนการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึงความสัมพันธ์ของประชากร มลพิษ การใช้และการลดของทรัพยากร การอนุรักษ์ การขนส่ง เทคโนโลยี การวางแผนเมืองและชนบทต่อ สิ่งแวดล้อมของมนุษย์เป็นสำคัญ สิ่งแวดล้อมศึกษาไม่ว่าจะวางรูปแบบของการศึกษาในรูปแบบใดก็ตามต้องเน้นที่มนุษย์และสิ่งแวดล้อมทั้งนั้น โดยต้องวางแผนว่าจะทำอย่างไร จึงจะทำให้มนุษย์เข้าใจว่าสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่นั้นจะต้องใช้และต้องรักษาให้ติดตลอดกาล เพื่อมนุษย์จะได้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างผาสุกตลอดไป

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2524 : 1) กล่าวว่าประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นไปในทิศทางของความเป็นเมืองมากขึ้น จนกระทั่งบุคคลต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในเมืองมากขึ้น ทำให้สภาพแวดล้อมในชนบทเปลี่ยนแปลงไปเช่นที่ดิน ไร่นาถูกบุกรุก ดังนั้นการให้การศึกษาในวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจึงต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อจะอนุรักษ์สภาพแวดล้อมดั้งเดิมเอาไว้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมบางประการให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคม นอกจากนี้ อานนท์ อาภาภิรมย์ (2522 : 3) แสดงความคิดไว้เช่นเดียวกันว่าในขณะที่เมืองใหญ่ ๆ มีการขยายตัวโดยขาดการวางแผนที่ดี ประกอบกับการเพิ่มประชากรอยู่ในระดับสูงอันเกิดจากการเพิ่มตามธรรมชาติและการย้ายถิ่น ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายด้านตามมา ดังนั้นการแก้ไขควรเร่งส่งเสริมให้การศึกษาในวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ถูกต้องแก่เยาวชนและประชาชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งสุภาพ ลัคนาวีเชียร (2515 : 8) กล่าวว่า การวางแผนแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่หวังผลในระยะยาวนั้นไม่มีอะไรดีไปกว่าการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพประชากร โดยที่เทอด พุ่มผลึก (2521) เสนอแนะว่าการจัดการศึกษาในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นโครงการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อความเป็นพลเมืองดีให้มีความรู้เรื่องปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและหาทางป้องกันแก้ไขปัญหามาตามโอกาส และเหตุการณ์รอบ ๆ ตัวเพื่อให้เกิด

สวัสดิภาพความอยู่รอดของมนุษยชาติร่วมกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใหม่ที่มีความสำคัญและมีขอบเขตกว้างขวาง เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และความเคยชิน ต้องใช้เวลาสะสมและสร้างสรรค์ให้เกิดอุปนิสัยที่เป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อม การศึกษาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเท่านั้นที่จะมีส่วนช่วยได้มาก

โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 2) ได้รายงานว่ามีเมื่อปลายปี พ.ศ. 2530 รัฐบาลอเมริกาได้ส่งเจ้าหน้าที่มาพบหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ 2 ครั้ง เพื่อศึกษาระบบงานในกระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาพบว่าหลักสูตรปัจจุบันบรรจุเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมไว้มากพอสมควร ต่อมาปลายเดือนสิงหาคม 2531 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ลงนามในสัญญาให้ความช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อมแก่รัฐบาลไทยทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เป็นระยะเวลา 7 ปี ในวงเงินประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยใช้ชื่อโครงการว่า Management of Natural Resources and Environment for Sustainable Development หรือเรียกกันย่อ ๆ ว่า MANRES ภายใต้โครงการดังกล่าวมีโครงการย่อยหลายโครงการ หนึ่งในนั้น คือโครงการย่อย Environmental Awareness and Education หรือ EAE รวมอยู่ด้วย โดยกระทรวงศึกษาธิการจะได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสื่อการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นจำนวนประมาณ 45 ล้านบาท ทั้งนี้ในสัญญาระบุไว้ว่ามอบให้กรมวิชาการเป็นสำนักงานเลขานุการโครงการ

โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เสริมสร้าง และพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการโดยช่วยเหลือทางวิชาการ และการสนับสนุนการพัฒนาโครงการ
2. พัฒนาหลักสูตร สื่อ สิ่งแวดล้อมศึกษาและบุคลากร
3. ส่งเสริมให้มีการประชุมรวมพลังระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หน่วยงานเอกชน เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน เพื่อสร้างความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. พัฒนาความสามารถของหน่วยงานเอกชนในการจัดการบริการสิ่งแวดล้อมศึกษา แก่สาธารณชน และในการส่งเสริมปรับปรุงทรัพยากร รวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยร่วมมือกับผู้นำในแต่ละท้องถิ่น

ทิศทางและนโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษา

หลังจากที่ได้มีการสัมมนา และประชุมปฏิบัติการระหว่างผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน แล้วกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ประกาศ ทิศทางและนโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา คือการศึกษาที่ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างความรู้ ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนและประชาชน เพื่อให้เกิดการรักษา การเสริมสร้างและการนำไปใช้อย่างชาญฉลาดคุ้มค่า เพื่อให้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าเหล่านั้นได้รับการใช้ประโยชน์ที่ให้ผลตอบแทนอย่างต่อเนื่องสูงสุดในปัจจุบันและยังคงรักษาสภาพสำหรับการใช้ประโยชน์ของลูกหลานต่อไปในอนาคต

2. จัดการศึกษาให้เยาวชนและประชาชน ได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมพื้นฐานที่สำคัญของประเทศและของโลก เน้นสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น และของแต่ละกลุ่มบุคคล ให้ตระหนักในความสำคัญปฏิสัมพันธ์ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกที่จะต้องต้องรับผิดชอบร่วมกันในการอนุรักษ์ การเสริมสร้าง การนำไปใช้อย่างคุ้มค่า การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.1 พัฒนาหลักสูตรให้มีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา ทั้งในและนอกโรงเรียน

2.2 พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา เน้นกระบวนการให้มีประสิทธิภาพตรงและการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนตระหนักในปัญหาและความต้องการ

2.3 จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาให้ มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการนำไปใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องทันต่อเหตุการณ์ ปัญหา และความต้องการในปัจจุบัน

2.4 พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรหลักของท้องถิ่น และประชาชนโดยทั่วไป ให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ร่วมมือกันจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา และร่วมมือกันดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัย ศึกษาค้นคว้าการจัดระบบข้อมูล ข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ และการติดตามปัญหาการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษา และการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ประสานสัมพันธ์และเกื้อกูลกันทั้งระบบภายในประเทศและการร่วมมือกับนานาชาติ

4. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์การเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ที่สูญเสียไปและ การแก้ปัญหา และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เป็นงานของกระทรวงศึกษาธิการเอง และในส่วนที่เป็นการร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งประชาชนทั่วไป

5. จัดให้มีแผนปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ชัดเจน สืบต่อเนื่องอย่างถาวร โดยกำหนดให้มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โครงสร้างการบริหารงาน

การประสานงาน การร่วมมือกันทั้งภายในและกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนภายนอก
กระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งการติดตามนิเทศ การยกย่องเชิดชูเกียรติ ผลงานดีเด่น การสร้างขวัญ
กำลังใจในการดำเนินงานประเมิณผล การรายงานและการประชาสัมพันธ์ เพื่อพัฒนางานสิ่งแวดล้อม
ของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ. 2534-2539)

คณะกรรมการโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อยาวชนและประชาชนทางสื่อมวลชน (2533 : 1-2) ซึ่งมีอธิบดีกรมวิชาการเป็นประธานได้พัฒนาแผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาขึ้นมา โดย
ได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ประกาศใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534
แผนแม่บทฯ ประกอบด้วยเหตุผลและหลักการ เป้าหมายยุทธศาสตร์ แผนงานต่าง ๆ และ
รายละเอียดที่จะดำเนินการในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2534-2539 ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวนโยบายด้าน
สิ่งแวดล้อมของรัฐบาลภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7

เป้าหมายในแผนแม่บทฯ ระบุไว้ว่า “เมื่อถึงปี พ.ศ. 2539 นักเรียนทุกคนและ
ประชาชนร้อยละ 60 เกิดความตระหนักในอันที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้ง
ทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยวิธีการที่ถูกต้อง และด้วยความภาคภูมิใจเพื่อก่อให้เกิดการ
พัฒนาอันถาวรภาพ”

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ได้มีการวางยุทธศาสตร์ไว้ 4 ประการคือ

1. เลือกปัญหาที่วิกฤตที่สุดด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศมาเป็นเนื้อหาในการสอนและรณรงค์
2. บูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาเข้าไปในหลักสูตรที่มีอยู่ทุกชั้น ทุกระดับทั้งในระบบและ
นอกระบบ
3. เน้นกระบวนการแก้ปัญหาโดยเริ่มจากปัญหาที่ใกล้ตัวไปสู่ปัญหาที่ไกลตัว
4. มุ่งแก่นิสัยในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

ในการจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง 2533 ซึ่งเป็นหน้าที่
ความรับผิดชอบของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการนำเอาสิ่งแวดล้อมศึกษาเข้าไป
สอดแทรกอยู่ตามกลุ่มวิชาต่าง ๆ และจัดเป็นรายวิชาเลือกเฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้คือ

ระดับประถมศึกษา

มีการบูรณาการอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 (สิ่งมีชีวิต) และหน่วยที่ 3
(สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา) หน่วยที่ 4 (ชาติไทย) หน่วยที่ 6 (พลังงานและสารเคมี) หน่วยที่ 7
(จักรวาลและอวกาศ) หน่วยที่ 9 (ประชากร) และยังแทรกอยู่ประปรายในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
นิสัย

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา จะเห็นได้ชัดเจนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ (บังคับแกน) ตั้งแต่รายวิชา ว 101 – ว 306 ซึ่งจะเป็นวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันก็มีการบูรณาการเข้าไปในรายวิชาสังคมศึกษา (บังคับแกน) ได้แก่ ส 101, ส 102, ส 203, ส 204, ส 305, ส 306 และยังมีรายวิชาเลือกอื่น ๆ อีก คือ ส 071 (ท้องถิ่นของเรา) ส 026 (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในโลกปัจจุบัน) ส 027 (โลกยุคปัจจุบัน) ส 011 (สังคมและวัฒนธรรมไทย) ส 051 (สิ่งแวดล้อมศึกษา) ส 052 (ประชากรศึกษา) ส 061 (ภูมิศาสตร์เบื้องต้น)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาถูกนำไปแทรกไว้หลายกลุ่มวิชาเริ่มจาก ภาษาไทย เลือกเสรี ท 035 (วรรณกรรมท้องถิ่น) ท 051 (ภาษากับวัฒนธรรม) ท 071 (หลักภาษาไทย) วิชาสังคมศึกษาบังคับแกน ส 401 (สังคมศึกษา) ส 402 (สังคมศึกษา) และสังคมศึกษาเลือกเสรี ส 011 (ภูมิศาสตร์กายภาพ) ส 012 (ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโลก) ส 013 (ภูมิศาสตร์การเกษตร) ส 029 (วิวัฒนาการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร) ส 0210 (ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไทย) ส 0214 (เหตุการณ์ปัจจุบัน) ส 081 (พลังงานกับสิ่งแวดล้อม) ส 082 (ประชากรกับคุณภาพชีวิต)

นอกจากนี้ยังมีอยู่ในกลุ่มพหุภาษามัลติเลือกเสรี รายวิชา พ102 (ปัญหาสุขภาพที่สำคัญที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพในปัจจุบัน) รายวิชาวิทยาศาสตร์บังคับเลือก ว 041 ว 047 และวิทยาศาสตร์เลือกเสรี ว 011, ว 013, ว 441 (ชีววิทยา) ว 033 (เคมี) ว 047 (ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ) กลุ่มวิชาศิลปศึกษาเลือกเสรี ศ 011 (ศิลปะนิยม 1) ศ 102 (ศิลปะนิยม 2) ศ 0117 (ศิลปะพื้นบ้าน 1) ศ 0118 (ศิลปะพื้นบ้าน 2) ศ 0225 (นาฏศิลป์พื้นเมือง 1) ศ 0226 (นาฏศิลป์พื้นเมือง 2)

จากแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่าวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้ศึกษาเองและต่อส่วนรวม แต่ในปัจจุบันวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้ถูกจัดให้เป็นเพียงวิชาเลือกเสรีในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ฉะนั้นนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของตนเท่านั้น ที่จะมีโอกาสเรียนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

จุดมุ่งหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา

ที่ประชุมปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา ณ กรุงลอนดอน (UNESCO 1976 : 2) ได้ระบุจุดมุ่งหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education Goal) กำหนดไว้ว่า เพื่อให้บุคคลและสังคมมี

1. ความตระหนัก (Awareness) ให้มีความตระหนักและความรู้สึกไวต่อเรื่องของสิ่งแวดล้อมทั้งหมด รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้อง
2. ความรู้ (Knowledge) มีความเข้าใจต่อพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อมทั้งมวลรวมทั้งปัญหาและความรับผิดชอบที่พึงกระทำเพื่อแก้ไขปัญห
3. เจตคติ (Attitude) มีค่านิยมและแรงจูงใจที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อม
4. ทักษะ (Skill) มีทักษะในการแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อม
5. ความสามารถในการประเมินผล (Evaluation Ability) ให้รู้จักประเมินผลมาตรการทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาโครงการในส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางนิเวศวิทยา การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และการศึกษา
6. การเข้ามามีส่วนร่วม (Participation) มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อ แก้ปัญหาสีงแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน และจากการประชุมโครงการปฏิบัติงาน พิจารณายกร่างและจัดแบ่งเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เหมาะสมกับระดับชั้น ณ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้สรุปจุดหมายทั่วไปของสิ่งแวดล้อมศึกษาของประเทศไทยดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 7)

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม ปัญหา และสาเหตุตลอดจนแนวทางที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและส่วนรวม
2. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อปลูกฝังอุปนิสัยให้ตระหนักและสนใจต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกี่ยวข้องทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
4. ให้มีเจตคติ ค่านิยม และความรับผิดชอบร่วมกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. เพื่อให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมและประหยัด
6. เพื่อให้ความสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ในการแก้ปัญหาสีงแวดล้อมอย่างมีเหตุผลภายในขอบเขตและความสามารถของตน
7. เพื่อให้สามารถนำความรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาช่วยในการปรับปรุงและสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ของตนเองและสังคมให้ดีขึ้น

จากการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางในการให้การศึกษาของสิ่งแวดล้อมศึกษาสามารถสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประชากรให้ตระหนักถึงปัญหาและห่วงใยสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการทำให้ประชาชนมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาสีงแวดล้อมทั้งหมดที่เกิดขึ้นและเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

หลักการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา

หลักการสำหรับสิ่งแวดล้อมศึกษามีดังนี้ (วราพร ศรีสุพรรณ. 2536 : 75)

1. ให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนตระหนักว่าตนเองมีบทบาทต่อสังคมและท้องถิ่นของตนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในการนี้การศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักและเห็นคุณค่าของตนเองรู้จักท้องถิ่นและสังคมของตนและตระหนักว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีผลกระทบถึงตัวเขาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
2. ให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาในสังคมและสิ่งแวดล้อมของตนได้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาแนวคิดและเทคนิควิธีใหม่ๆ ที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน
3. เนื้อหาสาระจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดบูรณาการ โดยสามารถประสานแนวคิดของศาสตร์ต่างๆ ในการอธิบายระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ
4. กระบวนการเรียนการสอนเน้นการสืบสวนสอบสวน (Investigation) โดยมองความเป็นเหตุเป็นผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่ปรากฏอยู่เข้าใจถึงลักษณะของปัญหาสิ่งแวดล้อมและสามารถเข้าถึงที่มาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างแท้จริง
5. ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและมนุษยธรรมในการที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในระบบนิเวศของโลก
6. ส่งเสริมค่านิยมที่จำเป็นในการร่วมกันป้องกันและหาข้อมูลยุติปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และระหว่างประเทศ
7. แสดงให้เห็นว่าในการวางแผนการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าใดๆ นั้น ควรจะได้มีการพิจารณาเรื่องของสิ่งแวดล้อมด้วย
8. ทำให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการวางแผนประสบการณ์การสอนของเขาพร้อมกับมีโอกาสในการตัดสินใจ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วย
9. สร้างความสัมพันธ์ด้านความรู้สึกรู้จักต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะในการแก้ไขปัญหาและรู้จักเลือกสรรค่านิยมของบุคคลทุกวัย
10. ช่วยให้ผู้เรียนค้นคว้าหาเรื่องราวและสาเหตุแท้จริงของปัญหาสิ่งแวดล้อม
11. เน้นความซับซ้อนของปัญหาสิ่งแวดล้อม พัฒนาความคิดในเชิงวิจารณ์ และทักษะในการแก้ปัญหา
12. ต้องใช้สิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ในการเรียน ทั้งนี้โดยถือว่าเป็นวิธีการทางการศึกษาวิธีหนึ่ง สำหรับการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา เน้นการปฏิบัติและการได้รับประสบการณ์ตรงเป็นสำคัญ

สำหรับในประเทศไทยได้มีการประชุมเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาของประเทศ 2 ครั้ง โดยความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ 1 เป็นการประชุมปฏิบัติการเพื่อพิจารณาเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษากับหลักสูตรระหว่างวันที่ 25-29 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 ที่ประชุมเสนอจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหากว้างๆของสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร ครั้งที่ 2 เป็นการประชุมปฏิบัติการการพิจารณายกร่าง และจัดแบ่ง เนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เหมาะสมกับระดับชั้น

1. จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. ความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ควรจะสอดแทรกไว้ในหลักสูตร ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทุกระดับชั้น
3. ความมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาที่จะจัดไว้เป็นวิชาเลือกระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลจากการประชุมนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการ สิ่งแวดล้อมศึกษา โดยถูกบรรจุไว้ในการศึกษาทุกระดับชั้นทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน แต่เนื่องจากสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นการเรียนที่หวังผลในทางปฏิบัติที่จะให้เกิดพฤติกรรมที่จะเป็นการ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเตรียมครูอาจารย์ที่มีความรู้และทักษะในการสอนวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษาจึงเน้นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมบรรลุจุดมุ่งหมาย (วินัย วีระวัฒนานนท์. 2527 : 154 – 155)

วิธีสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 22 – 29 กันยายน ค.ศ. 1980 (UNESCO 1980: 19) ที่ประชุมได้เสนอวิธีสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาว่า วิธีสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน ครูจะต้องให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ตรงอาจกำหนดขึ้นโดยครูหรือนักเรียนบางครั้งอาจจัดประสบการณ์ตรงยาก อาจใช้วิธีสอนโดยการ สร้างสถานการณ์ขึ้น หรือศึกษาจากตัวอย่าง เช่น สไลด์ ภาพยนตร์

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2530 : 179-182) ได้เสนอตัวอย่างวิธีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ นิยมใช้สอนกันอยู่ปัจจุบัน มีดังนี้

1. การศึกษานอกห้องเรียน เป็นวิธีการสอนที่ได้เรียนรู้โดยตรงจากธรรมชาติ
2. การใช้ภาพยนตร์ สไลด์ และแผ่นใส
3. การใช้สถานการณ์จำลองและเกมส์การสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นการสมมติให้ ผู้เรียนเป็นคนเข้าไปสู่สถานการณ์อย่างหนึ่งแล้วให้แต่ละคนอภิปรายหรือตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. การเชิญวิทยากร
5. การทดลอง การทดลองเป็นการทำให้ผู้เรียนได้พบเห็นปัญหาหรือเข้าใจ สิ่งแวดล้อม ได้ดีขึ้น

6. การสัมภาษณ์
7. การจัดกิจกรรมพิเศษ
8. การทำรายงาน
9. การอภิปรายโต้แย้ง (Debate) เป็นการให้ผู้เรียนหาข้อมูลมายืนยันสนับสนุนความคิดของตน
10. การแสดง (Role Playing) การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของบุคคลต่าง ๆ ตามเรื่องการฉวยโอกาส การเปลี่ยนทัศนคติทางสิ่งแวดล้อม บางครั้งก็ต้องคอยจังหวะโอกาสที่เหมาะสม เช่น การจะบอกให้ผู้เรียนบางคนไม่ทิ้งเศษกระดาษบนพื้นดินที่อาจทำให้ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ เช่น เดินได้ ต่อเมื่อนักเรียนคนหนึ่งเดินไปเหยียบเปลือกกล้วยที่ทิ้งไว้แล้วลื่นล้มศีรษะแตก ผู้สอนควรอธิบายการทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ ทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บได้

4. เอกสารที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับค่านิยมและทัศนคติ โดยต่างก็เป็นเรื่องราวทางจิตชุดหนึ่งที่เริ่มจากค่านิยม อันเป็นเรื่องราวทางจิตอย่างกว้าง ๆ และทัศนคติเป็นเรื่องราวทางจิตที่แคบลงไปจนกระทั่งถึงความคิดเห็นซึ่งเป็นเรื่องราวทางจิตที่แคบที่สุด คือเป็นการแสดงออกถึงเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะเท่านั้น (วิฑูรย์, 2532 : 10) เช่นเดียวกับ Shaw และ Wright (1967 : 320) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็น การแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (evaluation judgment) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติ โดย Good (1969 : 399) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าความคิดเห็นนั้นเป็นความเชื่อ หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นความถูกต้องหรือไม่ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความคิดเห็นของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจโดยอาศัย ความเชื่อกับทัศนคติส่วนตัวเป็นพื้นฐานในการแสดงออก โดย Engle และ Snellgrove (1969 : 93) ได้กล่าวสนับสนุนไว้อีกว่า ความคิดเห็นเป็นการสรุปและลงความเห็นโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม ซึ่งได้เน้นถึงการมีพื้นฐานความรู้เป็นเครื่องช่วยในการแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงทัศนคติของบุคคล

Kolasa (1969 : 386) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม (Circumstances) ต่างๆ หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในด้านข้อเท็จจริง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) กล่าวว่า "ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้น มักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก"

เรื่องเวทย์ แสงรัตนา (2522 : 20) สรุปไว้ว่า “ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูดหรือเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้ อาจจะได้การยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้”

จากแนวความคิดทางทฤษฎีดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความคิดเห็นคือการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ ด้วยการเขียนหรือการพูด ซึ่งในการแสดงออกนี้ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจในการแสดงออก

วิธีวัดความคิดเห็น

ในการวัดความคิดเห็นของบุคคล สามารถกระทำได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กันโดยทั่วไปคือ การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ซึ่ง Best (1977 : 177) เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความเพราะจะทำให้เห็นว่า ความคิดเห็นจะออกมาลักษณะเช่นไร และจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้ โดยข้อความเหล่านั้นศิริรัตน์ เกษประทุม (2528 : 11 อ้างถึง Anderson ,1981 : 248 – 253) กล่าวว่า เขียนขึ้นตามหลักเกณฑ์บางประการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน ง่าย ไม่อ้อมค้อม
2. เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ สามารถแสดงความคิดเห็นได้หลายระดับ
3. ไม่ควรใช้ข้อความที่ผู้ตอบสามารถตีความหมายได้หลายอย่าง
4. กำหนดระดับความคิดเห็นตามลำดับจากมากไปหาน้อย หรือจากน้อยไปหามากในแต่ละข้อความ
5. ให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็นที่เป็นตัวแทนในแต่ละข้อความ โดยเขียนเครื่องหมายในช่องที่ตรงกับความรู้สึก

อนึ่ง การวัดความคิดเห็นตามแบบของ Likert การให้คะแนนความคิดเห็นของผู้ตอบต่อข้อความต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นข้อความที่ต้องตอบสนับสนุน หรือข้อความที่ต้องตอบปฏิเสธ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหา อุปสรรค ความต้อง และความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีผู้วิจัยเรื่องนี้มาก่อน แต่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับผู้บริหารโรงเรียนและวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังนี้

อรพินท์ เอี่ยมศิริ (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาของประเทศไทย ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้ ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่อง

สิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถสอนสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสัมพันธ์กันได้ ในระหว่างวิชาต่าง ๆ กับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และหลักสูตรจึงสมควรมอบหมายให้กรมการฝึกหัดครู มีหน้าที่รับผิดชอบผลิตครูที่มีความรู้ในเรื่อง สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยเฉพาะ

สิริเจษฎ์ รัตนจรณะ (2523) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และเจตคติของผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย สายสามัญในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาพบว่าผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับปานกลาง ผู้สอนหญิงมีคะแนนเจตคติมากกว่าผู้สอนชาย ผู้สอนที่มีความรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาสูง จะมีคะแนนเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาสูงด้วย

เชิดศักดิ์ ศรีศักดิ์วิชัย (2526) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาภาคกลางที่มีต่อการเพิ่มวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร การศึกษาชั้นสูง ได้สรุปไว้ดังนี้

วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาควรจัดเป็นวิชาบังคับพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน เนื่องจากเป็นวิชาที่มี อิทธิพลมากต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์อีกทั้ง สามารถนำไปแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ก่อนที่จะปัญหานั้นจะเลวร้ายจนเป็นอันตรายต่อ ชีวิตของมนุษย์ พืช และสัตว์ ส่วนอุปสรรคในการเพิ่มวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือผู้บริหารไม่เห็น ความสำคัญของวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ขาดงบประมาณ และขาดอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

สมโภชน์ เขียวนิล (2530) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่คาดหวังของบทบาทที่เป็นจริงของครู สังคมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลส่วนกลาง พบว่าผู้บริหารแสดง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษา ที่มีต่อนักเรียน เพื่อนครู โรงเรียนผู้ปกครอง นักเรียนและต่อสังคม ในระดับมากและมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบทบาทที่เป็นจริง ผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่าครูสังคมศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่

สมสกุล บัณฑิตพุ่ม (2531) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของครูที่มีต่อการส่งเสริมการรักษา ความสะอาดของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าครู เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมการรักษาความสะอาดของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีสถานภาพสมรสและประสบการณ์การเป็นครูต่างก็มี บทบาทดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภูซงค์ บุญยรัตนสุนทร (2533) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ ของผู้บริหาร กับปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบประสบการณ์ในการ บริหารงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานวิชาการ งานบริหาร บุคลากร งานบริการกิจการนักเรียน และงานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาการ บริหารงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำแนกตาม ภูมิภาค สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา/สาขาที่จบ ประสบการณ์ในด้านการสอน

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ซึ่งหมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณ์ ในตำแหน่งและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จากทั่วประเทศ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในปีการศึกษา 2546 มีทั้งหมด 414 โรงเรียน (กองพุทธศาสนศึกษา. 2546) รวมประชากรทั้งหมด 3,779 รูปหรือคน คือ เป็นผู้บริหาร 414 รูป เป็นครูผู้สอน 3,365 รูปหรือคน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303) ได้ผู้บริหาร จำนวน 201 รูป และครูผู้สอน จำนวน 345 รูปหรือคน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 201 รูป และครูผู้สอน จำนวน 345 รูปหรือคน

2. จากข้อ 1 นำมาเทียบสัดส่วน เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างตามภาค โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	ผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง	ครูผู้สอน	กลุ่มตัวอย่าง
ภาคกลาง	47	23	385	39
ภาคใต้	23	11	143	15
ภาคเหนือ	112	55	1068	110
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	219	106	1611	165
ภาคตะวันออก	13	6	158	16
รวม	414	201	3,365	345

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความ ต้องการ ของผู้บริหารและครูผู้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยได้ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษาและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างเครื่องมือ ตลอดจนได้ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาแล้วนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามในครั้งนี้
2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัย จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมและ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม และความชัดเจนของสำนวนภาษา
3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแนะนำ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งเป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ภูมิภาค สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา / สาขาที่จบ ประสพการณ์ในด้านการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ตัวเลือก เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัญหาและความต้องการเรื่องการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีข้อความที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำนวน 10 ข้อ การจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 20 ข้อ โดยถือเกณฑ์การได้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5
เห็นด้วย	ให้คะแนน 4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1

การสรุปผลและการวิจารณ์ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์เป็นจุดตัดเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	4.50 - 5.00
เห็นด้วย	หมายถึง	3.50 - 4.49
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	2.50 - 3.49
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	1.50 - 2.49
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	1.00 - 1.49

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้ง 3 ตอนให้เรียบร้อย พร้อมกับอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ปากกา เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในโรงเรียน
3. ทำหนังสือชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทราบ พร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม

4. จัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์พร้อมแนบไปรษณีย์ส่งกลับภายในเวลาที่กำหนด
5. นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวจความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มประชากรที่ศึกษา ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสข้อมูล และมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอสพีเอสเอส/ พีซี (SPSS/PC :Statistical Package for the Social sciences/Personal Computer)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้คือ

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 1.4 ค่าฐานนิยม (Mode)
2. สถิติทดสอบสมมุติฐาน
 - 2.1 t – test for independent Samples
 - 2.2 One - way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

จากการทำวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 546 ชุด ได้รับกลับคืนมา 546 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100.00 โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 201 ชุด และผู้สอน 345 ชุด

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

f	=	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
%	=	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
N	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	=	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
ss	=	ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
ms	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของค่าเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
f	=	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน f - distribution
p	=	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
t	=	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (N)	ร้อยละ (%)
ผู้บริหาร		
ภูมิภาค		
- ภาคกลาง	23	11.44
- ภาคเหนือ	11	5.47
- ภาคใต้	55	27.36
- ภาคตะวันออก/เฉียงเหนือ	106	52.74
- ภาคตะวันออก	6	2.99
รวม	201	100.00
สถานภาพ		
- บรรพชิต	201	100.00
- คฤหัสถ์	0	0.00
รวม	201	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
- ปริญญาตรี	73	36.32
- สูงกว่าปริญญาตรี	128	63.68
รวม	201	100.00
ประสบการณ์ในด้านการสอน		
- น้อยกว่า 10 ปี	89	44.28
- 10 ปี ขึ้นไป	112	55.72
รวม	201	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (N)	ร้อยละ (%)
ผู้สอน		
ภูมิภาค		
- ภาคกลาง	39	11.30
- ภาคเหนือ	15	4.35
- ภาคใต้	110	33.88
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	165	47.83
- ภาคตะวันออก	16	4.64
รวม	345	100.00
สถานภาพ		
- บรรพชิต	261	75.65
- คฤหัสถ์	84	24.35
รวม	345	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
- ปริญญาตรี	258	74.78
- สูงกว่าปริญญาตรี	87	25.22
รวม	345	100.00
ประสบการณ์ในด้านการสอน		
- น้อยกว่า 10 ปี	247	72.59
- 10 ปี ขึ้นไป	98	28.41
รวม	345	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 546 คน จำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

ผู้บริหาร

ภูมิภาค พบว่า ภาคกลาง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ภาคเหนือ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.47 ภาคใต้ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.36 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 52.74 ภาคตะวันออก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99

สถานภาพ พบว่า เป็นบรรพชิต จำนวน 201 รูป คิดเป็นร้อยละ 100.00

วุฒิทางการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.32 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 63.68

ประสบการณ์ในด้านการสอน พบว่า น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.28 10 ปีขึ้นไป จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 55.72

ผู้สอน

ภูมิภาค พบว่า ภาคกลาง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ภาคเหนือ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 ภาคใต้ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 47.83 ภาคตะวันออก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64

สถานภาพ พบว่า เป็นบรรพชิต จำนวน 261 รูป คิดเป็นร้อยละ 75.65 คฤหัสถ์ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.35

วุฒิทางการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 74.78 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 25.22

ประสบการณ์ในด้านการสอน พบว่า น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 71.59 10 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 28.41

ตาราง 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 201	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	2.82	1.29
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรง เช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	1.96	1.26
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	3.23	1.32
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	2.74	0.70
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย	2.83	1.38
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน	3.01	1.03
7. เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม	2.78	0.85
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม	3.00	0.74
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม	2.82	1.29
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้	3.24	0.70
รวม	2.84	0.36

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.84 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้ มีค่าเฉลี่ย 3.24 ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ มีค่าเฉลี่ย 3.23 และขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.00

ตาราง 4 ความถี่และค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 201					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วยเห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	f	24	43	44	52	38	2
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษก่อน ข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธาร อากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	f	18	-	48	24	111	1
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	f	49	40	38	56	18	2
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	f	-	30	89	82	-	3
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอา เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย	f	38	24	44	56	39	2
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้อง กระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของ รัฐบาลและเอกชน	f	12	72	24	93	-	2
7. เทคโนโลยีในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยี มาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	-	55	46	100	-	2
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	-	56	89	56	-	3
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	24	43	44	52	38	2
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ยากที่จะแก้ไขได้	f	-	80	89	32	-	3
รวม	f	165	443	555	603	244	2

จากตาราง 4 แสดงว่าความถี่และค่านิยมของความเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมค่านิยมอยู่ที่ 2 คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย การป้องกันแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยี มาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และค่านิยมอยู่ที่ 3 คือ ปัญหาการเพิ่มประชากร ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้ ส่วนฐานนิยมอยู่ที่ 1 คือ ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษก่อน ข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธาร อากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ เมื่อมองจากภาพรวม ค่านิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 603 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	N = 201	
	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.87	0.94
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญกำหนดให้ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	2.89	0.89
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.71	0.83
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	2.92	0.77
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	3.17	1.40
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	3.30	0.79
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม	2.65	0.76
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	2.56	0.71
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.75	0.78
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว	2.94	1.44
รวม	2.87	0.29

จากตาราง 5 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.87 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 ซึ่งผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 3.30 และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 3.17

ตาราง 6 ความถี่และค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

		N = 201					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าฐาน นิยม
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในด้าน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	f	14	36	61	90	-	2
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชา เลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	f	-	69	40	92	-	2
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตร การศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่ แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	-	49	44	108	-	2
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f	-	52	81	68	-	3
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f	50	38	39	44	30	5
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อม ในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน	f	-	102	57	42	-	4
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม	f	-	36	58	107	-	2
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่อง ของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	f	-	26	61	114	-	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 201					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน	
		(5)	(4)	(3)	(2)		
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับใน หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	-	43	64	94	-	2
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของผู้ผู้สอนแล้ว	f	46	26	37	54	38	2
รวม	f	110	477	542	813	68	2

จากตาราง 6 ความถี่และค่าฐานนิยมของความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสม ในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับ ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 5 คือ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 4 คือ ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อม ในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 813 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นด้วย ต่อการจัด การศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา	N = 201	
	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว	3.33	0.84
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	2.71	1.14
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน	3.01	0.97
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา	3.14	0.98
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ	2.71	1.14
6. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	3.01	0.97
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางแผนนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.14	0.98
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีมีความสำคัญ	3.07	0.67
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน	2.87	1.37
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	3.58	1.22
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	2.95	0.86
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน	3.19	0.64
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ	2.57	1.35
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ	3.05	0.66

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาศึกษา แวดล้อมศึกษา	N = 201	
	$\bar{X}$	S.D.
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.87	1.37
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือประชาชนขาดจิตสำนึก ที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม	3.58	1.22
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ เยาวชน	2.95	0.86
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัด การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	3.19	0.64
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัด การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.57	1.35
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	3.05	0.66
รวม	3.02	0.44

จากตาราง 7 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 3.02 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ซึ่งอุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม และสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว การแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน และวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียน ทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.58 3.58 3.33 3.19 3.19 3.14 3.05 3.05 และ 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 8 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 201						ค่าฐาน นิยม
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย		
					อย่างยิ่ง		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว	f	-	116	36	49	-	4
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	f	14	56	-	119	12	2
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน	f	-	96	12	93	-	4
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา	f	24	42	74	61	-	3
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ	f	14	56	-	119	12	2
6. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	f	-	96	12	93	-	4
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	f	24	42	74	61	-	3
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีมีความสำคัญ	f	-	53	110	38	-	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 201					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นวิชาเลือก สำหรับนักเรียนเรียน	f	38	26	44	57	36	2
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	f	55	76	-	70	-	4
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้ มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาใน โรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	f	-	70	51	80	-	2
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการ ให้การศึกษาแก่ประชาชน	f	-	65	110	26	-	3
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ	f	26	26	40	54	55	1
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่ นักเรียนในทุกๆ ระดับ	f	-	50	112	39	-	3
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน สิ่งแวดล้อมศึกษา	f	38	26	44	57	36	2
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษา สิ่งแวดล้อม	f	55	76	-	70	-	4

ตาราง 8 (ต่อ)

		N = 201					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าฐานนิยม	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน	f	-	70	51	80	-	2
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	-	65	110	26	-	3
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	26	26	40	54	55	1
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	f	-	50	112	39	-	3
รวม	f	314	1,183	1,032	1,285	206	2

ตาราง 8 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 4 คือ การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่าน จัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอน

หลายรูปแบบ อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังไม่มีความสำคัญ การแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 1,285 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 345	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	2.38	1.08
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	3.21	1.06
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	3.31	1.02
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	3.25	0.88
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามากมาย	2.56	1.12
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน	3.19	0.96
7. เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.18	1.05
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.28	0.92
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.43	1.14
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้	3.39	0.98
รวม	3.01	0.45

จากตาราง 9 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 3.01 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.39 3.31 3.28 3.25 3.21 3.19 และ 3.18 ตามลำดับ

ตาราง 10 ความถี่และความฐานนิยมความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 345					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น อย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	f	17	38	76	142	72	2
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษก่อน ข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธาร อากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	f	35	113	108	68	21	4
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	f	56	76	139	67	7	3
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	f	34	80	178	45	8	3
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอา เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย	f	25	51	64	156	49	2
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจะต้อง กระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของ รัฐบาลและเอกชน	f	35	77	166	51	16	3
7. เทคโนโลยีในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยี มาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	51	70	121	97	6	3
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	36	95	151	57	6	3
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	24	37	78	132	74	2
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ยากที่จะแก้ไขได้	f	52	101	129	57	6	3
รวม	f	365	738	1,210	872	265	3

ตาราง 10 แสดงความถี่และความฐานนิยมความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบ ก่อให้เกิดปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้ ค่าฐานนิยมอยู่ที่ระดับ 4 คือ ปัจจุบันสังคมไทย กำลังเผชิญปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ ปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 มีจำนวน 1,210 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่แน่ใจ ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	N = 345	
	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.74	0.97
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญกำหนดให้ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	2.77	0.86
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.80	0.78
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	2.96	1.23
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	3.06	1.03
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชา ต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	2.45	1.08
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีในหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม	2.72	1.04
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	2.81	1.00
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.97	1.23
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว	2.85	1.03
รวม	2.81	0.35

จากตาราง 11 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.81 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35 ซึ่งควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 3.06

ตาราง 12 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 345					
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ค่าฐาน นิยม
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในด้าน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	f 10	74	104	130	27	2
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชา เลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	f 5	80	93	164	3	2
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตร การศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่ แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	f 1	72	133	136	3	2
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 53	58	94	102	38	2
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 24	100	115	84	22	3
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อม ในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 10	50	106	98	81	3
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม	f 14	78	83	137	33	2
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่อง ของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	f 25	70	66	181	3	2

ตาราง 12 (ต่อ)

		N = 345					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่นอน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าฐาน นิยม
		อย่างยิ่ง		ใจ	ด้วย	ด้วย	
					อย่างยิ่ง		
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	58	53	86	117	31	2
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้ผู้สอนแล้ว	f	27	64	100	137	17	2
รวม	f	227	699	980	1,286	258	2

จากตาราง 12 แสดงความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตร การศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 1,286 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้สอนไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ด้านหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดลอมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดลอมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาศึกษา แวดลอมศึกษา	N = 345	
	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม เหมาะสมแล้ว	2.67	0.99
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหา สิ่งแวดลอมได้	2.87	1.03
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดลอม ศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน	3.03	1.04
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคน ต้องเรียนสิ่งแวดลอมศึกษา	2.94	1.19
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับ การส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดลอมต่างๆ	2.75	1.02
6. วิชาสิ่งแวดลอมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	3.03	0.99
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวาง นโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม	3.15	1.06
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดลอมศึกษาใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีมีความสำคัญ	3.23	1.09
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ไม่เปิดวิชา สิ่งแวดลอมศึกษาให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน	2.98	1.11
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดลอมศึกษาคือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	3.06	1.04
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอน สิ่งแวดลอมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	3.11	1.11
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ ประชาชน	3.01	0.95
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมในปัจจุบันก็คือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดลอมแต่ไม่ปฏิบัติ	2.84	1.20

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาชีพ แวดล้อมศึกษา	N = 345	
	$\bar{X}$	S.D.
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวใน การให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ	2.99	0.87
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.91	1.25
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือประชาชน ขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม	2.91	1.02
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึก ให้แก่เยาวชน	2.88	1.00
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.98	0.83
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการ จัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.73	1.24
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	2.91	0.90
รวม	2.95	0.51

จากตาราง 13 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.95 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีความสำคัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.23 3.15 3.11 3.06 3.03 3.03 และ 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 14 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 345					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วยเห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่เห็น ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว	f	11	77	66	170	21	2
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถ ช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	f	12	120	31	175	7	2
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่าน จัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรี แก่นักเรียน	f	32	97	67	149	-	2
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียน สิ่งแวดล้อมศึกษา	f	45	80	50	149	21	2
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การ สนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ	f	7	110	36	175	17	2
6. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอน หลายรูปแบบ	f	27	97	82	139	-	2
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมี บทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัด การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	f	52	71	100	122	-	2
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังไม่มีผลสำคัญ	f	54	84	104	93	10	3

ตาราง 14 (ต่อ)

		N = 345					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าฐานนิยม
		อย่างยิ่ง	ใจ	ด้วย	ด้วย		
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาคือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	f	44	66	101	134	-	2
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	f	50	75	92	118	10	2
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน	f	18	94	118	105	10	3
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ	f	39	64	88	110	44	2
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ	f	13	92	118	122	-	2
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา	f	42	80	79	94	50	2
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม	f	32	62	104	137	10	2
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน	f	30	64	84	167	-	2

ตาราง 14 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 345						
	f	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย เลย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
		ใจ		ด้วย		ด้วย	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	ค่าฐาน นิยม
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญ มากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	10	86	137	112	-	3
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสม อย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	39	54	89	102	61	2
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	f	8	91	120	114	12	3
รวม	f	600	1,649	1,750	2,608	293	2

จากตาราง 14 แสดงความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถ ช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่าน จัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีบทบาทอย่างยิ่งในการวางแผนนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังไม่มีความสำคัญ การแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เมื่อมองจากภาพรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 2,608 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้สอนไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม

ตาราง 15 ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 546	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	2.54	1.18
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	2.75	1.29
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	3.28	1.14
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	3.06	0.86
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย	2.66	1.23
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน	3.12	0.99
7. เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.03	1.00
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.18	0.87
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.58	1.21
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้	3.34	0.89
รวม	2.95	0.43

จากตาราง 15 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.95 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวัง และรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.34 3.28 3.18 3.12 3.06 และ 3.03 ตามลำดับ

ตาราง 16 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 546					ค่าฐานนิยม
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ	f	41	81	120	194	110	2
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษก่อน ช้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธาร อากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ	f	53	113	156	92	132	3
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้	f	105	116	177	123	25	3
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	f	34	110	267	127	8	3
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย	f	63	75	108	212	88	2
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน	f	47	149	190	144	16	3
7. เทคโนโลยีในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	51	125	167	197	6	2
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	36	151	240	113	6	3
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	f	48	80	122	184	112	2
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้	f	52	181	218	89	6	3
รวม	f	530	1,181	1,765	1,475	507	3

จากตาราง 16 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธาร อากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้ ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ยากที่จะแก้ไขได้ ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย เทคโนโลยีในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 มีจำนวน 1,765 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้สอนไม่แน่ใจ ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ตาราง 17 ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	N = 546	
	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมในด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.79	0.96
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญกำหนดให้ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	2.81	0.87
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.77	0.80
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	2.95	1.08
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	3.10	1.18
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชา ต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	2.76	1.07
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีในหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะ เรื่องสิ่งแวดล้อม	2.69	0.95
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	2.72	0.91
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.89	1.09
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว	2.88	1.20
รวม	2.83	0.33

จากตาราง 17 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.83 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 ซึ่งควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 3.10

ตาราง 18 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N = 546						ค่าฐาน นิยม
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	อย่าง ยิ่ง	
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในด้าน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	f 24	110	165	220	27		2
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชา เลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว	f 5	149	133	256	3		2
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตร การศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่ แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	f 1	121	177	244	3		2
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 53	110	175	170	38		3
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 74	138	154	128	52		3
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อม ในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน	f 10	152	163	140	81		3
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม	f 14	114	141	244	33		2
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่อง ของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด	f 25	96	127	295	3		2

ตาราง 18 (ต่อ)

		N = 546					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่นอน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าฐานนิยม
		อย่างยิ่ง		ใจ	ด้วย	ด้วย	
					อย่างยิ่ง		
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	58	96	150	211	31	2
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้ผู้สอนแล้ว	f	73	90	137	191	55	2
รวม	f	337	1,176	1,522	2,099	326	2

จากตาราง 18 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในด้าน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้นเรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนแล้ว ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชาสิ่งแวดล้อมในหมวดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 2,099 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารและผู้สอนไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตาราง 19 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดลอมศึกษา ด้านความคิดเห็น
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดลอมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาศึกษา แวดลอมศึกษา	N = 546	
	$\bar{X}$	S.D.
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม เหมาะสมแล้ว	2.92	0.99
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหา สิ่งแวดลอมได้	2.81	1.07
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชา สิ่งแวดลอมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน	3.03	1.01
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียน ทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดลอมศึกษา	3.01	1.12
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุน เกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดลอมต่างๆ	2.74	1.06
6. วิชาสิ่งแวดลอมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	3.03	0.98
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งใน การวางแผนนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม	3.15	1.03
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดลอมศึกษาใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีมีความสำคัญ	3.17	0.96
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ไม่เปิดวิชา สิ่งแวดลอมศึกษาให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน	2.94	1.21
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดลอมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	3.25	1.14
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอน สิ่งแวดลอมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	3.05	1.03
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ ประชาชน	3.08	0.85
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอมในปัจจุบันก็คือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดลอมแต่ไม่ปฏิบัติ	2.74	1.26

ตาราง 19 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาศึกษา แวดล้อมศึกษา	N = 546	
	$\bar{X}$	S.D.
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวใน การให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ	3.01	0.80
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญ ในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา	2.90	1.29
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดี ในการรักษาสิ่งแวดล้อม	3.16	1.14
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึก ให้แก่เยาวชน	2.90	0.95
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนักในการจัด การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	3.06	0.77
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัด การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	2.67	1.28
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	2.96	0.82
รวม	2.98	0.48

จากตาราง 19 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.95 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 ซึ่งอุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีความสำคัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.25 3.17 3.16 3.15 3.03 3.03 และ 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 20 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		N = 546					ค่าฐาน นิยม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว	f	11	193	102	219	21	2
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	f	26	176	31	294	19	2
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน	f	32	193	79	242	0	2
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา	f	69	122	124	210	21	2
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่ในด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ	f	21	166	36	294	29	2
6. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	f	27	193	94	232	0	2
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	f	76	113	174	183	0	2
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญยังไม่มีมีความสำคัญ	f	54	137	214	131	10	3

ตาราง 20 (ต่อ)

		N = 546					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ค่าฐาน นิยม	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญส่วนใหญ่ ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นวิชาเลือก สำหรับนักเรียนเรียน	f	73	111	128	178	56	2
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา คือ การขาดบุคลากรที่เหมาะสม	f	99	142	101	204	0	2
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้ มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาใน โรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว	f	50	145	143	198	10	2
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการ ให้การศึกษาแก่ประชาชน	f	18	159	228	131	10	3
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ	f	65	90	128	164	99	2
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่ นักเรียนในทุกๆ ระดับ	f	13	142	230	161	0	3
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน สิ่งแวดล้อมศึกษา	f	80	106	123	151	86	2
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษา สิ่งแวดล้อม	f	87	138	0	207	0	2

ตาราง 20 (ต่อ)

		N = 546					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่นอน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าฐานนิยม
		อย่างยิ่ง		ใจ	ด้วย	ด้วย	
					อย่างยิ่ง		
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน	f	30	134	135	247	0	2
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	10	151	247	138	0	3
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	f	65	80	129	156	116	2
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน	f	8	141	232	153	12	3
รวม	f	914	2,832	2,678	3,893	499	2

จากตาราง 20 ความถี่และค่าฐานนิยมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและ
ความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 คือ การ
กำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว การจัดระบบการศึกษาอย่าง
ถูกต้องจะสามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญของท่าน จัดให้วิชา
สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาเลือกเสรี โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคน
ต้องเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริม
และเผยแพร่ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
สามัญมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางแผนนโยบายการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญส่วนใหญ่ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน อุปสรรคสำคัญ
สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการจัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาดบุคลากร

ที่เหมาะสม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันก็คือประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ปฏิบัติ โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมศึกษา สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม คือ ประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 3 คือ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังไม่มีความสำคัญ การแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เริ่มต้นตัวในการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เมื่อมองจากภาพรวม ค่าฐานนิยมอยู่ที่ 2 มีจำนวน 3,893 ซึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารและครูสอนไม่เห็นด้วย ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน เกี่ยวกับ
ปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของหลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4	.089	.022	.432	.785
ภายในกลุ่ม	196	10.090	.051		
รวมทั้งหมด	200	10.179			

$$F_{.05,4,196} = 2.41$$

จากตาราง 21 แสดงว่า ผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และ
ความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ
ผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันคือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ
ภาคตะวันออก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน
เกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาหลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t	p
		$\bar{X}$	S.D.		
ปริญญาตรี	73	2.926	.271	.927	.356
สูงกว่าปริญญาตรี	128	2.959	.195		

$$t_{.05,115} = 1.98$$

จากตาราง 22 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน คือ ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีกับผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่องวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอน
ต่างกันเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา
สิ่งแวดล้อมศึกษา

ประสบการณ์ในการสอน	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t	p
		$\bar{X}$	S.D.		
น้อยกว่า 10 ปี	89	2.814	.198	8.739	.001**
10 ปี ขึ้นไป	112	3.053	.188		

$$t_{.01,199} = 2.576$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่องวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยมีแนวโน้มว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี

ตาราง 24 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4	.423	.106	1.795	.129
ภายในกลุ่ม	340	20.024	.059		
รวมทั้งหมด	344	20.447			

$$F_{.05,4,196} = 2.41$$

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรื่องวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันคือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่องวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกันเกี่ยวกับ
ปัญหาและความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

สถานภาพ	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t	p
		$\bar{X}$	S.D.		
บรรพชิต	261	2.923	.245	1.735	.084
คฤหัสถ์	84	2.975	.237		

$$t_{.05,343} = 1.96$$

จากตาราง 25 แสดงว่า ผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และ
ความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ
ผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกันคือ ผู้สอนที่มีสถานภาพเป็นบรรพชิตกับผู้สอนที่มีสถานภาพเป็นคฤหัสถ์
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t	p
		$\bar{X}$	SD		
ปริญญาตรี	258	2.923	.246	.995	.321
สูงกว่าปริญญาตรี	87	2.958	.238		

$$t_{.05,343} = 1.96$$

จากตาราง 26 แสดง ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันคือ ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีกับผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน
ต่างกันเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษา
สิ่งแวดล้อมศึกษา

ประสบการณ์ทางด้านการสอน	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t	p
		$\bar{X}$	S.D.		
น้อยกว่า 10 ปี	247	2.929	.248	.826	.409
10 ปี ขึ้นไป	98	2.953	.234		

$$t_{.05,343} = 1.96$$

จากตารางที่ 27 แสดงว่า ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันคือ ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี กับผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้บริหาร

1. ควรจัดอบรมผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเพิ่มเติม
2. ควรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมาดูแลการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วย
3. ควรเพิ่มหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษามากกว่านี้

ผู้สอน

1. ควรมีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่านี้
2. ควรจัดให้มีการอบรมผู้สอนเพิ่มเติมทางการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา
3. ควรมีการจัดการศึกษานอกห้องเรียน โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้จากธรรมชาติ
4. ควรมีการใช้ภาพยนตร์ สไลด์และแผ่นใสในการเรียนการสอน
5. ควรมีการใช้สถานที่จำลองและเกมส์สร้างสถานการณ์จำลองในการเรียนการสอน
6. ควรมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นสื่อในการสอนในบางโอกาส
7. ควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
8. ควรมีการทำรายงานผลการสอนเสนอต่อผู้บังคับบัญชาหลังจบปีการศึกษา
9. ควรมีการอภิปรายโต้แย้งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาระหว่างครูผู้สอนในบางโอกาส

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ ในการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาหลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ และเพื่อเปรียบเทียบผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาค วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในด้านการสอน และผู้สอนที่อยู่ในภูมิภาค สถานภาพ วุฒิกการศึกษา และ ประสบการณ์ในด้านการสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ เรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาหลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ซึ่งหมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการณ ในตำแหน่งและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จากทั่วประเทศ ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2546 มีทั้งหมด 414 โรงเรียน (กองพุทธศาสนศึกษา. 2546) รวมประชากร ทั้งหมด 3,779 รูปหรือคน คือ เป็นผู้บริหาร 414 รูป เป็นครูผู้สอน 3,365 รูปหรือคน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 201 รูป และผู้สอน จำนวน 345 รูปหรือคน

2. จากข้อ 1 นำมาเทียบสัดส่วน เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างตามภาค โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 201 รูป แยกเป็นภาคกลาง 23 รูป ภาคใต้ 11 รูป ภาคเหนือ 55 รูป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 106 รูป และภาคตะวันออก 6 รูป ผู้สอน จำนวน 345 คน แยกเป็นภาคกลาง 39 คน ภาคใต้ 15 คน ภาคเหนือ 110 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 165 คน และภาคตะวันออก 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งเป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ภูมิภาค สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา / สาขาที่จบ ประสบการณ์ในด้านการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ตัวเลือก เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัญหาและความต้องการเรื่องการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีข้อความที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำนวน 10 ข้อ การจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน 20 ข้อ โดยถือเกณฑ์การได้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5
เห็นด้วย	ให้คะแนน 4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1

การสรุปผลและการวิจารณ์ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์เป็นจุดตัดเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	4.50 - 5.00
เห็นด้วย	หมายถึง	3.50 - 4.49
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	2.50 - 3.49
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	1.50 - 2.49
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	1.00 - 1.49

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มประชากรที่ศึกษา ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสข้อมูล และมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอสพีเอสเอส/ พีซี (SPSS/PC :Statistical Package for the Social sciences/Personal Computer)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้คือ

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4 ค่าฐานนิยม (Mode)

2. สถิติทดสอบสมมุติฐาน

2.1 t – test for independent Samples

2.2 One - way ANOVA

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 546 คน จำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

ผู้บริหาร

ภูมิภาค พบว่า ภาคกลางจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ภาคเหนือจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.47 ภาคใต้จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.36 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 52.74 ภาคตะวันออกจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99

สถานภาพ พบว่า เป็นบรรพชิตจำนวน 201 รูป คิดเป็นร้อยละ 100.00

วุฒิทางการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.32 สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 63.68

ประสบการณ์ในด้านการสอน พบว่า น้อยกว่า 10 ปีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.28 10 ปีขึ้นไปจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 55.72

ผู้สอน

ภูมิภาค พบว่า ภาคกลางจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ภาคเหนือจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 ภาคใต้จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 47.83 ภาคตะวันออกจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64

สถานภาพ พบว่า เป็นบรรพชิตจำนวน 261 รูป คิดเป็นร้อยละ 75.65 คฤหัสถ์จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.35

วุฒิทางการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 74.78 สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 25.22

ประสบการณ์ในด้านการสอน พบว่า น้อยกว่า 10 ปีจำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 71.59 10 ปีขึ้นไปจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 28.41

ผลของการศึกษาค้นคว้า มีดังต่อไปนี้

ด้านผู้บริหาร

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.84 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.87 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 3.02 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44

ด้านผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 3.01 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45

ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.81 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35

ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย 2.97 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

1. ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความ ต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้บริหารที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันคือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากงานวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของผู้สอนที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนต่างกันคือ ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนน้อยกว่า 10 ปี กับผู้สอนที่มีประสบการณ์ในด้านการสอน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการเรื่อง วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยนี้ เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ค่อยสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม อาจเป็นเพราะ ยังมองไม่เห็นความสำคัญและยังไม่เข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ควรจัดประชุมเพื่อพิจารณาว่า เห็นควรเอาวิชานี้สอนหรือไม่

อภิปรายผล

ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา แยกอภิปรายได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งตรงกับบทสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนวชิรมกุฏวิทยาลัย ว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน คือ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เห็นความสำคัญของการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในระบบใหม่ๆ เพราะเดิมทีเดียวหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญไม่เด่นชัด ไม่เป็นหลักตายตัว กระจัดกระจายอยู่ตามหมวดหมู่ต่างๆ โดยต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี ยังไม่เห็นความสำคัญด้านหลักสูตรสิ่งแวดล้อม เนื่องจากยังไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการที่ อรพินท์ เอี่ยมศิริ (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาของประเทศไทย ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถสอนสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสัมพันธ์กันได้ในระหว่างวิชาต่าง ๆ กับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและหลักสูตรจึงสมควรมอบหมายให้กรมการฝึกหัดครู มีหน้าที่รับผิดชอบผลิตครูที่มีความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยเฉพาะ

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้อง เชิดศักดิ์ ศรีศักดิ์วิชัย (2526) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ภาคกลางที่มีต่อการเพิ่มวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ได้สรุปไว้ดังนี้ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาควรจัดเป็นวิชาบังคับพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน เนื่องจากเป็นวิชาที่มีอิทธิพลมากต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์อีกทั้งสามารถนำไปแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ก่อนที่ปัญหานั้นจะเลวร้ายจนเป็นอันตรายต่อชีวิตของมนุษย์ พิช และสัตว์ ส่วนอุปสรรคในการเพิ่มวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ขาดงบประมาณ และขาดอุปกรณ์ในการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับ สิริเจริญ รัตนจรณะ (2523) ได้ ศึกษาเรื่องความรู้และเจตคติของผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ผู้สอนที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับปานกลาง ผู้สอนที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาสูง จะมีคะแนนเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาสูงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อม
2. ควรมีการเตรียมบุคลากรในการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยการนำบุคลากร ครู อาจารย์ที่มีวิชาสอนที่เกี่ยวกับวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาให้เพียงพอ
3. ควรจัดให้มีครูผู้สอนมีหน้าที่พิเศษในการให้ความรู้ แก่พระภิกษุ - สามเณร ด้วยวิธีต่างๆ ในวันหยุด เช่น การบรรยายพิเศษ การจัดนิทรรศการ ฝึกอบรมและสัมมนา
4. การจัดให้มีการเรียนและการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างเหมาะสมในแต่ละโรงเรียนพระปริยัติธรรม
5. การจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ความรู้พื้นฐานทางด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกที่ดี และปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์ทรัพยากรต่างๆ
6. ควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับที่เหมาะสมต่อสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยมีสาขาที่สามารถรับ - ส่ง และแลกเปลี่ยนข้อมูลสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ทั่วประเทศ
7. ควรจัดให้มีอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรับอาสาสมัครที่มาจากพระภิกษุ - สามเณร ในชุมชนนั้นๆ ให้มารับการอบรมด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

8. การสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่พระภิกษุ - สามเณร เนื่องจากการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. ควรศึกษาปัญหาการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อม
3. ควรศึกษาความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ต่อการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2521). เอกสารสำหรับใช้ประกอบการพิจารณาเรื่องการศึกษาของ
คณะสงฆ์. ม.ป.ท. อัดสำเนา
- กรมวิชาการ. (2524). การสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครู. กรุงเทพฯ : การวิจัยทาง
การศึกษา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). คู่มือการปฏิบัติงานของกรมการศาสนาสำหรับ
ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- กรมสามัญศึกษา. (2524). นโยบายกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน,
กรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2529). ทิศทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมสามัญศึกษา,
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). แผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ.2534-2539)
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมล รอดคล้าย. (2532). สภาพปัญหาการจัดการศึกษาคณะสงฆ์ไทย. ม.ป.ท.
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2546). สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ. สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- กองศาสนศึกษา. (2527). ประวัติการศึกษาคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กิตติ ธีรстанต์. (2539). เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ม.ต้น-ม.ปลาย. กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกษม จันทร์แก้ว และ ประพันธ์ โกยสมบุญ. (2525). หลักการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ :
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- คณะกรรมการโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเยาวชนและประชาชนทางสื่อมวลชน. (2533)
เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุม โครงการสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1/2533 :
31 กรกฎาคม 2533. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2526) การพัฒนากิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาเพื่อความมั่นคง
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เชิดศักดิ์ ศรีศักดิ์วิชัย. (2526). ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง
ที่มีต่อการเพิ่มวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง. กรุงเทพฯ
: วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2524). การจัดการสิ่งแวดล้อมชนบท. คณะสงฆ์ศาสตร์. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. (ถ่ายเอกสาร)

- เทอด พุ่มผลึก. (2521). แนวโน้มเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตรการฝึกหัดครู.
 กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). มหาวิทยาลัยมหิดล
 บรรจง พงศาสดร์. (2535). เอกสารสรุปการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำปี
 2535 ของกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมสามัญศึกษา.
 กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประพันธ์ โกยสมบุรณ์. (2525). หลักการสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 อนุรักษ์วิทยา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.
 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8
 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พระเทพปัญญามุนี. (2546). สัมภาษณ์พระเทพปัญญามุนี ผู้ให้สัมภาษณ์ พระเทพ
 น้อมวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่วัดปทุมวนาราม 16 สิงหาคม 2546.
- พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต (2540) พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม.
 กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย โรงพิมพ์ท้องถิ่น กรมการปกครอง
 _____. (2541). การศึกษาเครื่องพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
 มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระราชวรมนู. (2521). การศึกษาสงฆ์: ปัญหาที่รอทางออก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ภิญโญ สาร. (2523) การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ส.ส. การพิมพ์.
- ภุชงค์ บุญยรัตนสุนทร. (2533). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้บริหารกับ
 ปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. ชลบุรี : ปริญญานิพนธ์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- เรืองเวทย์ แสงรัตน. (2522). ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหาร
 เกี่ยวกับอัตราการเพิ่มประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วราพร ศรีสุพรรณ. (2536). สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้ง เฮาส์.
- วิฑูรย์ กรุณา. (2532). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
 ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม)
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2527). สิ่งแวดล้อมศึกษา. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และ
 มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2530). สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- วีระศักดิ์ บุญศรี. (2531). ปัญหาและสาเหตุในการบริหารงานธุรการโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริรัตน์ เกษประทุม. (2528). ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคที่มีต่อการ
บริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมโภชน์ เขียวนิล. (2530). บทบาทที่คาดหวังต่อบทบาทที่เป็นจริงของครูสังคมศึกษาตาม
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลส่วนกลาง. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์ - การสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมสกุล บัณฑิตพูน. (2531). บทบาทของครูที่มีต่อการส่งเสริมการรักษาความสะอาดของ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สิริเจษฎ์ รัตนจรณะ. (2523). ความรู้และเจตคติของผู้สอระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สายสามัญในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภาพ ลัดนาวิเชียร. (2515). ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาจารย์สาร.
- สุมิตร คุณากร. (2519). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : คุรุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ พรหมทา. (2528). ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษาเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ :
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ เงินจำ. (2535) เอกสารสรุปการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญ
ศึกษาประจำปี 2535. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, กรมสามัญศึกษา,
กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรพินท์ เอี่ยมศิริ. (2521). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- อานนท์ อาภาภิรมย์. (2522). ปัญหาของกรุงเทพมหานครและเมืองใหม่. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Anderson, L.W. and L.A. Van Dyke. (1963) *Secondary School Administration*.
Bonton : Houghton Mifflin.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. New Jersey : Prentice-hall, Inc.

- Campbell, R.F., J. Minor, G. Bobby and H.H. Mills. (1972) *Introduction to Education Administration*. New York : Allyn and Bacon.
- Engle, T.I. and Snellgrove. (1969) *Psychology : its principles and Application*. (5 th ed.) . New York : Harcourt, Brace & World Inc.
- Good, C.V. (1969). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Kolasa, B.J. (1969). *Introduction to Behavioral Science for Business*. New York : John Wiley & Sons Inc.
- NCERT. (1981). *Environmental Education at the School Level. A Leader Paper Presented at the International Conference on Environmental Education, New Delhi, 16-20 December 1981 by National Council of Education Research and Training*. New Delhi : Pakesh Press.
- Shaw, M.E. and J.M. wright. (1967). *Scale For the Measurement of Attitude*. New York : McGraw-Hill Book Company
- Stapp, W.B. and D.A. Cox. (1979). *Environmental Education Activities Manual*. Dexter, Michigan : Thomson-shore.
- UNESCO . (1976). "The Belgrade Charter," *Connect*. 1(10) : 2 ; January 1976b.
- _____. (1977). *Trends in Environmental Education*. Paris.
- _____. (1980, September). *Regional Workshop on Environmental Education in Asia and Oceania Bangkok*. 22-29.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและผู้สอน
เรื่อง “ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา”

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ฐานะของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. () ผู้บริหาร
 () ผู้สอน

2. ภูมิภาค
 () ภาคกลาง
 () ภาคใต้
 () ภาคเหนือ
 () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 () ภาคตะวันออก

3. สถานภาพ
 () บรรพชิต
 () คฤหัสถ์

4. วุฒิทางการศึกษา
 () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในด้านการสอน
 () น้อยกว่า 10 ปี
 () 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านโปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ พร้อมทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านพิจารณาตัดสินใจในแต่ละข้อคำถามเพียง 1 ช่องเท่านั้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ.....					
2. ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษค่อนข้างรุนแรงเช่นแม่น้ำลำธารอากาศรอบตัวเป็นภัยต่อสุขภาพ.....					
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ไม่สามารถแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยได้.....					
4. ปัญหาการเพิ่มประชากรก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ.....					
5. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่รับเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย.....					
6. การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะต้องกระทำร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเอกชน.....					
7. เทคโนโลยีในปัจจุบัน การรับเอาเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่ระมัดระวังและรอบคอบก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม.....					
8. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม.....					
9. การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม.....					
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยากที่จะแก้ไขได้.....					

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญ ฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมใน ด้านวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา.....					
2. หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญกำหนดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นวิชาเลือกเสรีที่เหมาะสมแล้ว.....					
3. การบรรจุวิชาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตร การศึกษาทุกระดับชั้นไม่จำเป็นเพราะไม่ใช่ แนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม.....					
4. ผู้สอนทุกท่านมีความพอใจในหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน.....					
5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ฉบับปัจจุบัน.....					
6. ผู้บริหารมีความพึงพอใจในการบรรจุวิชา สิ่งแวดล้อมในหมวดวิชาต่างๆ ของ หลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญฉบับปัจจุบัน.....					
7. ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเป็น อย่างดีในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญฉบับปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม.....					
8. ในสถานการณ์ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญควรเน้น เรื่องของสิ่งแวดล้อมให้เด่นชัด.....					
9. สิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับ ในหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....					
10. การปรับหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของผู้สอนแล้ว.....					

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาชีพอาชีวศึกษา

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การกำหนดจำนวนคาบเรียนในรายวิชา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแล้ว.....					
2. การจัดระบบการศึกษาอย่างถูกต้องจะ สามารถช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้.....					
3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ของท่านจัดให้วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็น วิชาเลือกเสรีแก่นักเรียน.....					
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนต้องเรียน สิ่งแวดล้อมศึกษา.....					
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้ การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมและ เผยแพร่ในด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ.....					
6. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาจัดการเรียน การสอนหลายรูปแบบ.....					
7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญมี บทบาทอย่างยิ่งในการวางนโยบายการ จัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....					
8. ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชา สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญยังไม่มีสำคัญ....					
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ส่วนใหญ่ไม่เปิดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเรียน.....					
10. อุปสรรคสำคัญสำหรับโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญในการ จัดการวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การขาด บุคลากรที่เหมาะสม.....					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จัดให้มีการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม ศึกษาในโรงเรียนได้เหมาะสมแล้ว.....					
12. การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทำได้ โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน.....					
13. ปัญหาหนึ่งของการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันก็คือประชาชนมี ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ปฏิบัติ.....					
14. ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญเริ่มต้นตัวในการให้การศึกษา สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในทุกๆ ระดับ...					
15. โดยทั่วไป หน่วยงานของเอกชนเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน สิ่งแวดล้อมศึกษา.....					
16. สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือประชาชนขาดจิตสำนึกที่ดีในการ รักษาสิ่งแวดล้อม.....					
17. สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งใน การปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน.....					
18. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ยังเป็นวิชาที่ไม่ สำคัญมากนักในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ...					
19. วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบัน เหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ.....					
20. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ มีความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน.....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด
(Open - Ended)

เรื่องการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่โปรดให้ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ ขอความเมตตาอนุเคราะห์ ช่วยส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ด้วย
จักเป็นพระคุณอย่างสูง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิทธิ์ สารวิจิตร
ที่ปรึกษาสถาบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระอริยเมธี
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายทศพร น้อมวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	5 มิถุนายน 2518
สถานที่เกิด	จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	94 หมู่ 2 บ้านพัฒนา ตำบลกุดเรือคำ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร 47120
ที่ทำงาน	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ศาสตรบัณฑิต (ปรัชญาทั่วไป) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (การสอนสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ